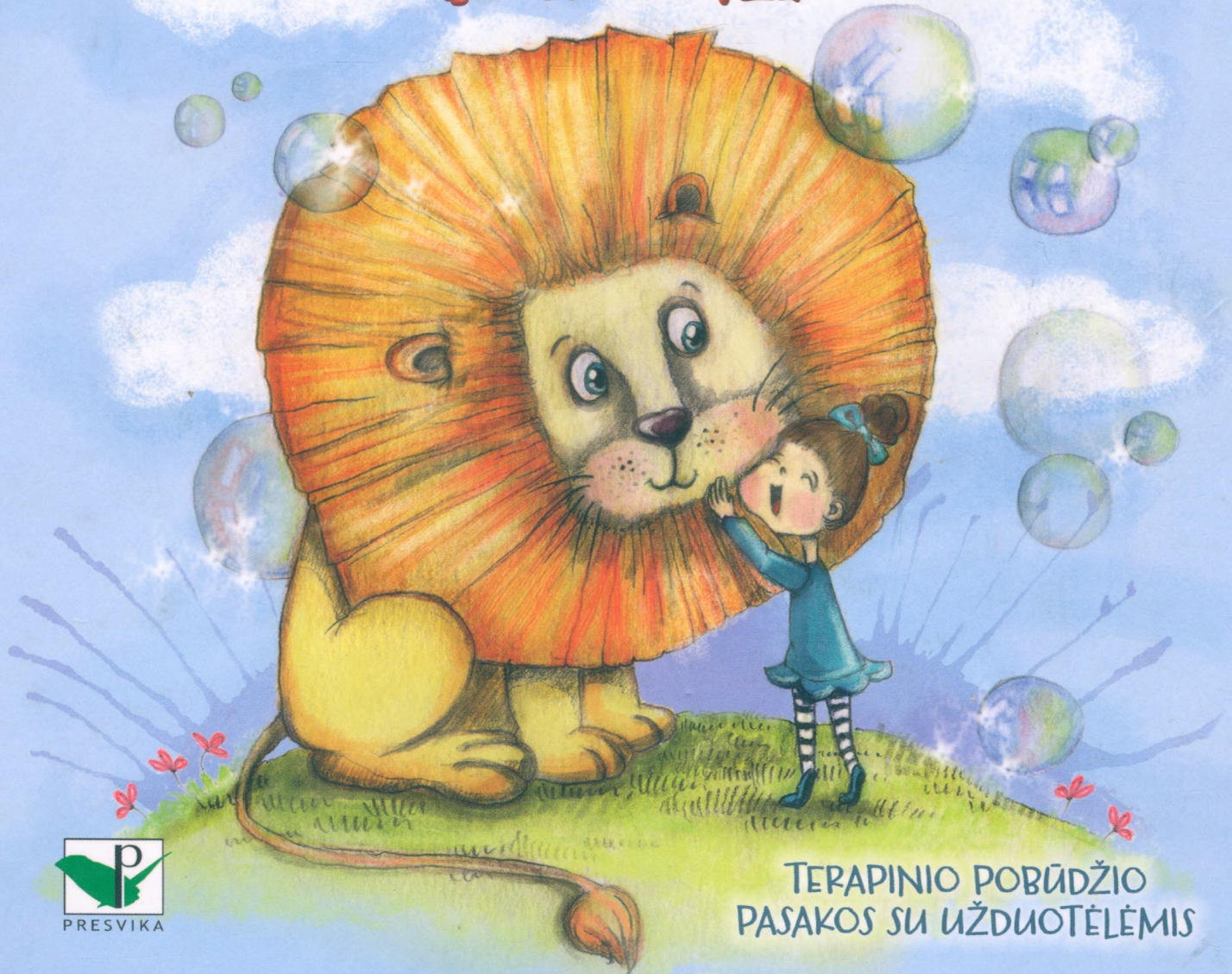

LINA KRUKAUSKIENĖ

PASAKOS APIE TAVE IR MANE

PRESVIKA

TERAPINIO POBŪDŽIO
PASAKOS SU UŽDUOTĖLĖMIS

LINA KRUKAUSKIENĖ

PASAKOS APIE TAVE IR MANE

TERAPINIO POBŪDŽIO PASAKOS SU UŽDUOTĖLĖMIS

UDK 821.172-93
Kr385

Iliustracijas piešė Ieva Zalepugaitė
Maketavo Rimgailė Balsienė
Redagavo Danguolė Straizienė

© Lina Krukauskienė, 2014
© Leidykla „Presvika“, 2014

Visos teisės saugomos. Šį leidinį draudžiama bet kokia forma ar būdu atgaminti, viešai skelbti ir padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internetu), išleisti ir versti, taip pat platinti (parduoti, nuomoti, teikti panaudai) jo originalą ar kopijas.

Šį kūrinių, esančių viešosiose ar mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslo tyrimų, asmeninių studijų ar kitais tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-9955-22-711-3

BRANGUS SKAITYTOJAU!

Jei laikai rankose šią knygą – turbūt nesi abejingas pasakoms ir galbūt šalia yra mažųjų, kurie visada trokšta jų klausytis... Pasakos mano gyvenime atsirado labai anksti – kūdikystėje. Meilę knygai man įskiepijo mama. Kai pati susilaukiau dukryčių, pasakos apsigyveno ir mūsų namuose. Be to, mažylės paskatino imtis plunksnos ir mane pačią. Kiekvienas žmogus laimingas savaip, aš laiminga galėdama rašyti, ypač pasakas vaikams.

Augdami vaikai kasdien susiduria su nauja patirtimi ir išbandymais, kuriuos patiems įveikti kartais būna sunku. Tuomet į pagalbą gali ateiti pasakos. Jų klausydami arba jas skaitydami vaikai išgyvens panašius dalykus ir ras gerų pavyzdžių. Pasakos gali būti ir puikios tėvelių pagalbinkės. Tad noriu tikėti, kad ši terapinio pobūdžio knyga bus naudinga visai šeimai!

Nuoširdžiai – autorė

TURINYS

KUR DINGSTA ŽINDUKAI / 7

Pasaka žindukų mėgėjams

TRIAUŠKUTĖ IR UŽKANDUKŲ VAGILIUS / 12

Pasaka apie melavimą

KRAMTUKĖ IR PIRŠTUKYNĖS RAGANAITĖ / 19

Pasaka apie žalingus įpročius

ŠIAUDINUKĖ ELĖ IR LIGA ŠIAUBŪNĖ / 30

Pasaka mažiesiems ligoniuokams

KARALAITĖ SNIEGĖ IR DANTUKŲ KIRMINAI / 39

Pasaka apie dantukus

SVARBUSIS MAŽYLIS / 48

Pasaka apie bendrystę

GIMTADIENIO PYRAGAS ELFUI LUKUI / 52

Pasaka apie tikrą draugystę

FUTBOLININKAS UTIS / 58

Pasaka apie ne visada gerą draugų įtaką

VIENINTELIS KIKIO NORAS / 63

Pasaka apie jautrumą

KAIP VIENIUKĖ DIDŽIAJĄ SESE TAPO / 71

Pasaka laukiantiems šeimos pagausėjimo

MAMA, NORIU ŠUNIUKO! / 78

Pasaka svajojantiems apie augintinį

KAIP NAMINUKAS TUKAS DARŽELINUKU TAPO / 84

Pasaka besiruošiantiems lankyti vaikų darželį

SOFIJA IR DARŽELIO LIŪTAS / 95

Pasaka apie lakią vaizduotę

PADŪKĖLIS MARČIUS IR RANKA MUŠTUKĖ / 100

Pasaka apie norą muštis

DRAMBLIO DULIO ATOSTOGOS KAIME / 107

Pasaka apie mandagumą

KAIP CIPIUS MĒNULYJE SŪRIO IEŠKOJO / 114

Labanakčio pasaka

KUR DINGSTA ŽINDUKAI

Pasaka žindukų mėgėjams

BEVEIK VISI MAŽYLIAI yra pabuvoję suaugusiesiems neižengiamoje šalyje – Žindukynėje. Paūgėję vaikučiai be didelių vargų palieka tą šalį ir neria į naujų atradimų pasaulį. Bet tik ne Žindukė iš gretimos laiptinės. Net gerokai ūgtelėjusi, išmokusi pati pavalgyti, apsirengti ir net tapusi didžiąja mamos ir tėtės pagalbininke bei broliuko linksmintoja, ji niekaip negalėjo atsisveikinti su žinduku. Sukus apsukus ir vėl kišdavo jį burnytėn.

Kartais atrodydavo, kad žindukas žaidžia su ja slėpynių, mat nuolat tekdavo jį ieškoti. Ir kuo toliau, tuo dažniau. Tai jis įsmukdavo į mamos prijuos-tės kišenę, tai įsisprausdavo į lovos kamputį, ir kartais tekdavo ilgai trepsėti ir išlieti ne vieną ašarą, kol stebuklingai atsirasdavo Žindukės burnytėje. Bet vieną vakarą...

Nusipraususi, išsivaliusi dantukus ir apsilvilkusi spalvinga pižama mažylė nupėdino į lovelę. Bet žinduko šalia pagalvės nebuvo.

– Mamyte, kur mano žindukas? – pasigirdo verksmingas balsas.

– Paieškok lovelėje!

– Jau ieškojau. Čia nėra! Tėti, gal tu matei?

– Ne, dukrele, – gūžtelėjo pečiais tėtis.

Ir močiutė, ir net draugiškiausias namų katinas Murzius jo taip pat neregėjo. Nelaiminga Žindukė grįžo į lovelę ir jau norėjo pradėti visiems gerai žinomą „koncertą“, kai netikėtai išgirdo tylų krebždesį. Ji vikriai žvilgtelėjo po lova. Maža pelytė kažkur nešė JOS ŽINDUKĄ! To jau buvo per daug! Žindukė tuoj pat šmurkštelėjo palovin ir spėjo pačiupti pelytę už uodegos.

– Kur neši mano žinduką? – bandė sugėdinti vagilę.

Tačiau pelytės būta nepaprastos. Ji tik šyptelėjo ir nesipriešindama atidavė žinduką. Laimingas vaikas jį iškart įsikišo į burnytę ir... staiga viskas ėmė keistis. Po akimirkos mažylė jau stovėjo visai nepažįstamame kambaryje su dideliais langais.

– Kur aš? – mergaitei iš nuostabos net žindukas iškrito iš burnytės.

– Žindukų karalystėje – Žindukynėje. Čia pelytės suneša didelių vaikų žindukus.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Kiekviename pasakos atvertime surask mažą pelytę su žinduku.

Paruošk siuntinėlj mažiems peliukams. Įdėk į jį savo žinduką ir kokį nors mielą žaisliuką.

– O ką su jais darote? – smalsavo mergaitė, dėl visa ko savąjį žinduką saugiai paslėpusi pižamos kišenėje.

– Gali pažiūrėti pati, – draugiškai tarė pelytė ir pakvietė priėti prie vieno iš didžiųjų langų.

Gražiai išpuoštame jaukiame kambaryje Žindukė išvydo gal pusšimtį mažyčių lopšelių, kuriuose ramiai miegojo peliukai.

– Mes surenkame vaikams nebereikalingus žindukus ir atiduodame mažiems peliukams. Pažvelk, kaip saldžiai jie miega. O štai ten guli peliukai, kurie žindukų neturi... – pamojo priėti prie kito lango pelytė.

Kitame kambaryje buvo labai triukšminga: vieni peliukai verkė, kiti cypavo, ir nė vienas jų neturėjo žinduko. Mergaitei jų labai pagailo, tačiau atsisveikinti su savo žinduku ji neketino.

– O kas trečiame kambaryje? – pasidomėjo mergaitė.

– Ten – Didžioji Žindukynė. Ten patenka jau gerokai paaugę ir vis dar reikalaujantys žinduko vaikai. Eime pasidairyti ir ten, – pakvietė pelytė ir paprašė įsikišti žinduką į burną.

Vos tik mergaitė tai padarė, iškart atsidūrė triukšmingame kambaryje. Prie jos tuojau pat pribėgo kelios labai meilios pelės. Viena paguldė Žindukę į lopšelj, kita ėmė maitinti kūdikių košele, trečia uždėjo sauskelnes, ketvirta ėmė nešti barškučius ir kitus kūdikių žaislus. Kai Žindukė panorė atsikelti ir didelių vaikų žaidimų aikštelėje pasivažinėti paspirtuku, pelės jai neleido. Žodžiu, pelės šokinėjo aplink naująją viešnią kaip apie mažą vaikelį. Galų gale Žindukei tai baisiai nusibodo!

– Kodėl jūs su manimi elgiatės kaip su kūdikiu? Juk aš jau didelė!

– Bet ar ne tavo burnytėje styro žindukas? – nustebė rūpestingosios pelės. – Jis rodo, kad esi dar mažytė. Tau negalima nieko, kas leidžiama trimečiams ar vyresniems vaikams.

Viena pelė atnešė ir padavė mažylei nuotrauką. Iš jos žvelgė miela, į Žindukę labai panaši mergaitė, tik jos plačią šypseną gadino kreivi dantukai.

– Kas jos dantukams? – pagailo mergaitės Žindukei.

– Ji labai ilgai negalėjo atsisveikinti su žinduku ir štai kas nutiko... – nelinksmi paaiškino pelė.

Tada Žindukė viską suprato ir išsitraukė iš burnytės mylimą žinduką.

– Nereikia jo tuoj pat išmesti, – tarė pelytė, kurią mažoji sugavo po savo lova. – Nebūtina ir atiduoti ki-

tam vaikui. Tiesiog turi suprasti, kad esi jau didelė ir tavęs laukia nauji dalykai.

Taip tarusi pelytė įteikė mergaitei dovanų dėželę, aprištą dideliu rožiniu kaspinu.

– Savo žinduoką aš atiduosiu vienam iš peliukų. Jam labiau jo reikia, – ryžtingai apsisprendė mažylė.

Ji ištiesė pelytei savo taip brangintą žinduoką ir... pabudo.

Aušo gražios dienos rytas. Šalia pagalvės žinduko nebebuvo, tačiau ant stalo gulėjo dovanų dėželė, perrišta dideliu rožiniu kaspinu. Joje mergaitė išvydo išsvajotą žaisliuką ir paslaptinę raštelį:

„PELIUKAS CIPIS DĖKOJA UŽ ŽINDUKĄ IR SVEIKINA UŽVĖRUS ŽINDUKŲ KARALYSTĖS DURIS!“

PATARIMAI TĖVAMS

Prieš „pradangindami“ žinduoką įsitikinkite, jog tam atėjo laikas. Jei mažylio laukia kokie nors nauji išgyvenimai ar išbandymai (darželis, kelionė ir pan.), luktelėkite. Kiekvienam vaikui reikia vis kitokio būdo. Žinduoką gali paimti pelytė, o mainais palikti vaikui žaisliuką, jį galima pamesti, galima padovanoti mažesniai vaikučiui ar pakeisti sveiku skanėstu, patepti nemalonaus skonio tyrele arba tiesiog sugadinti (pvz., nukirpti žinduko galą ir leisti vaikui įsitikinti, jog jis nebetinkamas naudoti). Ir jei jau apsisprendėte jo atsikratyti, būkite kantrūs ir jautrūs vaiko „netekčiai“.

TRIAUŠKUTĖ IR UŽKANDUKŲ VAGILIUS

Pasaką apie melavimą

PASIPUOŠUSI MĒLYNA SUKNELE, išmarginta baltais burbuliukais, Triauškutė nuo pat ryto sukiojosi virtuvėje ir slapčia sekė kiekvieną mamos žingsnį. Draudimo nepavalgius imti užkandukus ji dažniausiai nepaisė. Vos atsiradus progai mažylės rankelė šmurkštelėdavo į dailią dėžutę ir keletas gardžių mamos keptų sausainukų atsidurdavo suknelės kišenėlėje. Tad visai nenuostabu, kad mama nuolat stebėjosi, kur pradingsta visi užkandukai. Vieną rytą toks klausimas kilo ir pačiai Triauškutei.

– Mamyte, – saldžiu balseliu prabilo ji, – o kodėl sausaininė šiandien tuščia?

– Tikrai? – nė kiek nenustebo mama ir atlaidžiai pažvelgė į dukrelę. – Ją nuolat kažkas tuština.

– Bet aš nieko neėmiau, – ėmė gintis mažylė ir pravėrusi suknelės kišenes išdidžiai parodė, – štai!

– Tuomet gal tėtis paslapčia smaguriavo? – pasvarstė mama ir ėmė pilstyti arbatą.

Mažosios toks atsakymas neįtikino ir ji sumąstė žūtbūt susekti vagilių. Juk tie gardūs užkandukai buvo beveik Triauškutės nuosavybė!

Vėlai vakare, kai visi namiškiai sapnavo devintą sapną, o sausaininė vėl buvo pripildyta naminių skanėstų, mažylė atsikėlė iš šiltos lovelės ir nusliūkino į virtuvę. Viskas buvo kaip įprasta. Pro langą melsvą šviesą liejo mėnulis, o virtuvės kampe įkyriai tikėjo sieninis laikrodis.

Staiga spintelėje, kurioje buvo padėti užkandukai, kažkas subildėjo. Pirmiausia į galvą atėjo mintis, kad joje šmirinėja pelės. Tačiau ta mintis iš karto išgaravo, kai pravėrusi dureles Triauškutė pastebėjo mažitį padarėlį. Supratęs, kad jį stebi, šis vikriai užlindo už sausaininės. Liko styroti tik ilgi piršteliai.

– Kas tu? – pašnibždomis paklausė Triauškutė. – Ar čia tu vagi mano užkandukus?

Padarėlio piršteliai ėmė neramiai krutėti ir iš už dėželės išlindo smaili nosytė. Smalsiomis akelėmis stebėdamas namų šeimininkę jis svarstė: bėgti ar atsakyti.

– Ne, ne aš... – nedrąsiai nutęsė.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Nupiešk įsivaizduojamą
užkandukų vagilių.

• • • • •

Paaškindink patarlę „Su melu
toli nenuvažiuosi.“

„Keista, tuomet kurgi jie dings-
ta?“ – susimąstė mažoji žvelgdama
į naktinį svečių, kuris, rodė, dar la-
biau sumenko.

– Gal susipažinkime ir kartu pa-
laukime užkandukų vagiliaus? –
draugiškai pasiūlė Triauškutė.

Padarėlis išlindo iš slėptuvės ir pa-
sirodė visu gražumu. Tiesa, gražiu jo pa-
vadinti tikrai negalėjai: menkutis, smulkutis,
žvairomis akelėmis, ilgais pirštais, dar ilgesne
smailia nosimi ir neproporcingai didelėmis ausimis. Pa-

jutęs įsmeigtą vaiko žvilgsnį padarėlis tarė:

- Labai nesistebėk, ir tu tokia būsi. Teks priprasti prie tokios išvaizdos.
- Kalbi kažkokias nesąmones! – nusikvatojo Triauškutė.
- Kadaise ir aš buvau šaunus vaikas, turėjau vardą... Bet jo jau nebe-
prisimenu...
- Turbūt juokauji? – nenorėjo tikėti mažylė.
- Gerai būtų... Jei tik galėčiau pasukti laiką atgal... Aš, kaip ir tu, labai

mėgau užkandžiauti. Kartą paslapčia nukniaukiau mėgstamą orinuką. Niekas nepastebėjo. Nukniaukiau kitą. Ilgainiui tai tapo įpročiu. O jei kas paklausdavo, ar neėmiau sausainių, sumeluodavau.

– Turbūt ir dabar meluoji. Tu visiškai nepanašus į vaiką. Nejsižeisk, bet vaikų su tokiais ilgais pirštais nebūna!

– Kai ėmiau paslapčia kniaukti užkandukus, pirštai turėjo veikti labai mikliai, todėl pamažu ėmė ilgėti.

– O ausys?

– Nuolat klausiausi, ar kas neateina manęs sučiupti.

– O nosis? – toliau stebėjosi mažoji.

– Vis smalsavau, kur mama deda gardžiuosius užkandukus...

– O akys kodėl žvairos?

– Jos turėjo žvalgytis į visas puses, kai piršteliai kniaukdavo skanėstus.

– O kodėl taip sumažėjai?

– Žmogus, kuris meluoja, yra menkas. Todėl kaskart pamelavęs aš vis mažėjau. Dabar sakyti tiesos beveik nebemoku, tad su laiku greičiausiai tiesiog išnyksiu. Tačiau nenoriu, kad taip atsitiktų ir tau.

Staiga padarėlis ėmė įnirtingai kažko ieškoti savo didelėse kišenėse. Pagaliau ištraukė ir ištiesė Triauškutei.

PATARIMAI TĖVAMS

Pirmiausia reikia skirti, kada vaikas meluoja, o kada išsigalvoja be jokio noro ką nors nusišlepti.

Dažniausiai meluojama iš baimės.

Vaikai bijo galimos tėvų ar kitų suaugusiųjų reakcijos ir bausmės,

bijo likti nesuprasti, įskaudinti, mažiau mylimi ar net atstumti.

Pastebėta, kad dažniau meluoja lankia vaizduotę turintys ir labai aktyvūs vaikai, taip pat tie, kurių tėvai nevengia melo ar nesilaiko

duoto žodžio. Kartais melas turi ir rimtesnių psichologinių priežasčių, todėl jei pastebėjote,

kad vaikas ne tik dažnai meluoja, bet ir sunkiai sutelkia dėmesį, tapo agresyvesnis, savinasi svetimą turta, patartina nedelsiant kreiptis į specialistus.

– Kas tai?

– Veidrodelis. Tiksliau – jo šukė. Priklijuok ją prie sausaininės. Kai tik norėsi paslapčia nukniaukti užkandukų, prisimink mane ir mano liūdną likimą.

Triauškutė nedrąsiai paėmė dovaną. Tada pravėrė skanėstų dėžutę ir išėmusi rausvą oriuką padavė padarėliui.

– RYT PASAKYSIU, KAD JI SUVALGIAU, – NUSIŠYPSOJO IR UŽDARIUSI SPINTELĖS DURIS TVIRTAI NUSPRENDĖ NETAPTI UŽKANDUKŲ VAGILE.

KRAMTUKĖ IR PIRŠTUKYNĖS RAGANAITĖ

Pasaka apie žalingus įpročius

TEMO. KRAMTUKĖ PAVAKARIENIAVO ir nupėdino į savo kambarį, pilną įvairiausių žaislų, knygelių ir žaidimų. Bet mergaitės jie nedomino.

- Mamyte, eime pažaisti, – už margos prijuostės tampė mamą Kramtukė.
- Ne dabar, mieloji. Turiu sutvarkyti virtuvę, – atsiduso mama.
- O kada grįš iš darbo tėtis?
- Dar negreit, dukrele. Pažaisk pati. Juk esi didelė, – paragino mama.
- Broli, paskaityk man pasaką, – su viltimi paprašė mažoji.
- Ar nematai, kad žiūriu televizorių? – susiraukė vyresnėlis ir nuvijo sesutę šalin.
- Taip nesąžininga! – sušuko Kramtukė ir piktai treptelėjo kojele.

Tačiau niekas nepasikeitė: mama ir toliau plovė indus, o brolis spoksojo į televizoriaus ekraną, nieko aplink nematydamas. Mažylė grįžo į savo valdas ir garsiai užtrenkė duris.

– Man nuobodu... Labai nuobodu, – nunarino galvą Kramtukė ir įsikišo nykštį į burnytę.

– Ei! Atsargiau! – kažkas suspigo palei pat nosį.

Kramtukė iš netikėtumo net krūptelėjo. Apsidairė, bet nieko kambaryje neišvydo. Tada ėmė graužti smiliaus nagą.

– Ar baigsi pagaliau mus žaloti? – suspigo jau kitas nepatenkintas balselis.

– Kas gi čia kalba ir kodėl aš jūsų nematau?! – paklausė sutrikusi mergaitė.

– Matai, matai. Mes tavo vargšai pirštai! – atsakė laibas balselis. – Jei nesiliausi mūsų čiulpusi ir kramčiusi, tave kai kas aplankys...

– Kas?! – susidomėjo mažoji.

– Pamatysi! – atkirto nykštys ir visi pirštukai nutilo.

Kai Kramtukė atsigulė miegoti ir vėl įsikišo nykštį į burną, kažkas pabarbeno į langą. Mažylė pašoko iš lovos ir pribėgo prie lango. Lauke, už šalto stiklo, apžergusi prašmatnią šluotą lūkuriavo maža pasišiaušusi raganaitė.

Nė neklaususi, ar galima užteiti, nak-
tinė viešnia akimirksniu susitraukė į
kruopos dydžio būtybę ir nėrė vidun pro
nediduką plyšį langinėje.

– Sveika, Kramtuke, – pasisveikino nepažįs-
tamoji.

Mergaitė iš netikėtumo negalėjo išarti nė žodžio.

– Aš esu raganaitė Nykštė, visų pirštukų gynėja ir dailių
nagučių gerbėja, – prisistatė. – Atskridau pasakyti, kad čiulpiamas
nykštys gali išnykti, panašiai kaip čiulpiamas ledinukas. Tuomet nučiulptojo
pirštuko vietoje tau įdėsiu medinį pagaliuką. Aš tave įspėjau! – dar šūktelėjo
raganaitė ir dingo.

Kurį laiką mergaitė spoksojo į tamsą, paskui gūžtelėjo pečiais:

– Kokia nesąmonė... Raganaičių juk nebūna. Turbūt sapnuoju, – ir nupė-
dino į lovą.

Žinoma, pirštukas vėl atsidūrė burnytėje. Nė nespėjus paklaidžioti po
ledų ir šokolado kalnus, mergaitę pažadino gailus balselis:

– Sudie...

Pašokusi iš miegų mažoji dar spėjo tamsoje įžiūrėti tolstančios raganaitės

siluetą. Kramtukė įjungė šviesą ir... O siaube! Vietoj nykščio pamatė medinį nelankstų pagaliuką!

– Tas balselis buvo nykščio, – suprato ji.

Kramtukė nusiminė. Juk įjedu puikiai sutarė! Bet ilgai mergaičiukė nelūdėjo. Jai buvo likę dar devyni piršteliai, kuriuos taip pat galima įsikišti į burnytę. Tačiau vos tik ji užsnūsdavo su pirštu burnoje, tuoj pat atskrisdavo raganaitė ir pakeisdavo jį mediniu pagaliuku. Pabudusi ryte Kramtukė turėjo jų visą dešimtį.

Ir tik tada, kai pakilusi iš lovelės norėjo nusiprausti, apsirengti ir paragauti gardžių šeštadieninių mamos blynų, suprato, kad mediniai pagaliukai – ne pirštukai. Jie nesilankstė ir buvo visai nedraugiški. Net susigniaužti į kumštuką nenorėjo! Visą dieną ir vakarą Kramtukė vargo su naujaisiais pirštukais. Geruoju ir piktuoju įkalbinėjo paklusti, bet viskas veltui. Juk jie buvo ne Kramtukės, o raganaitės draugai! Ir mergaitė gailiai pravirko.

– Kurgi jūs, mano brangieji piršteliai? – sriūbavo įsikniaubusi į gėlėtą pagalvę.

Pamažu atslinko tamsi naktis.

– Ei, mergyt, – kažkas pašaukė prie lango.

– Kas čia? – sukluso Kramtukė.

– Tai aš – Nagė. Mane atsiuntė pati Nykštė. Sėsk ant manęs ir skrendam!

– Sėstis? Kur? – dairėsi mergaitė, negalėdama suprasti, su kuo kalba.

– Ant manęs, – nekantriai pakartojo Nagė. – Pažvelk sau po kojomis!

Ir tada Kramtukė pamatė nago formos skraistę. Vos tik ji saugiai ant jos įsitaisė, Nagė lėtai pakilo ir didingai plevėsuodama nuskriejo tik jai žinoma kryptimi. Apačioje vaizdai keitėsi taip sparčiai, kad Kramtukė nieko negalėjo įžiūrėti.

– Štai ji, – po kurio laiko ištarė Nagė.

– Kas? – paklausė mergaitė ir tolumoje išvydo delno pavidalo pilį.

– Pirštukynės šalis ir Delno pilis. Tai – Nykštės valdos!

Prie pilies Kramtukę pasitiko maža raukšlėta raganaitė ir, užsisodinusi ant savo šluotos, nuskraidino į pilies menę.

– Pažvelk, – tarė ji. – Ar matai?

Tačiau mergaitė nieko nematė. Menė buvo tuščia.

– Pažvelk atidžiau, – sušnibždėjo raganaitė.

Kramtukė pasitrynė akis ir... išvydo neįtikėtinų dalykų! Menėje ėmė rasti gražiausių ir įdomiausių žaislų, palubėje skraidė ledų kamuoliukai ir saldainių spiečiai. Viską pamiršusi, mergaitė puolė prie skanėstų ir trokštamų

žaislų, tačiau nieko negalėjo nei paimti, nei paragauti. Mediniai pagaliukai it susitarę styrojo į šalis ir nė nemanė lankstytis. Mažylė susimąstė.

– Dabar aš viską suprantu, – nuraudo Kramtukė. – Aš nesaugojau savo pirštukų, juos skriaudžiau, todėl ir praradau. O, kad juos atgaučiau... – atsiduso.

Staiga ore ėmė spinduliuoti tūkstančiai švieselių ir priešais stojo pati valdovė Nykštė.

– Kad juos atgautum, turėsi pažadėti daugiau niekada jų nečiulpti ir nekramtyti nagų!

Tada raganaitė suplojo delnais ir menėje atsirado keletas vaikų.

– Jie irgi mėgsta čiulpti pirštukus ir dėl to tikrai nėra blogesni už kitus vaikus, tačiau tau papasakos, kas jiems nutiko.

Pirmoji pribėgo raudonplaukė mergaitė didelėmis išraiškingomis akimis ir tyliai, lyg patikėtų didžiausią paslaptį, sušnibždėjo:

– Aš ilgai čiulpiau nykščius ir jų beveik neliko... Jie pasidarė ploni ir negražūs, – atkišo Kramtukei abu nykščius, kurie iš tikrųjų labai skyrėsi nuo kitų pirštukų.

Tada nedrąsiai prisiartino berniukas plačiomis dryžuotomis kelnėmis.

– Man nuo pirštuko čiulpimo iškrypo dantukai. Todėl dabar mano šypseną ne tokia graži kaip kitų vaikų, – liūdnai išdėstė savo bėdą.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Kadangi Kramtukė nebečiulpia nykščio ir nebekramto nagų, sugalvok jai naują vardą.

Palik čia savo nykščio atspaudą – kaip pažadą jo nečiulpti ir nekramtyti nagų.

Berniuką į šalį nustūmė prišokusi graži mažylė:

– O aš norėjau turėti gražiausius pasaulyje nagučius, – skubėjo pasakoti, – bet juos nukramčiau ir dabar jie negražūs. Va! – atkišo nedailius pirštukus.

Raganaitė Nykštė vėl suplojo delnais ir vaikai išnyko.

– Ar dabar supranti, kad čiulpti pirštukus ir kramtyti nagus nėra gerai? Ar pažadi bent jau pasistengti to nedaryti?

– Pažadu... – linktelėjo Kramtukė.

– Žinau, kad bus nelengva. Lygiai taip pat kaip smaližiui liautis valgius šokoladą ar tinginėliui pradėti dirbti. Tačiau aš tavimi tikiu ir žinau, kad tau pavyks! – drąsino valdovė.

– Aš pajėgsiu. Aš tikrai pajėgsiu! – pasiryžo Kramtukė ir tuoj pat pajuto, kaip mediniai pagaliukai virsta... pirštukais.

**RYTAS IŠAUŠO KAIP NIEKADA SMAGUS – JUK JI TURĖJO VISUS PIRŠTUKUS!
JAIŠ GALĖJO VISKĄ LIESTI, ČIUPINĖTI, IMTI, LAIKYTI...**

PATARIMAI TĖVAMS

Nykščio čiulpimas – dar įsčiose įgytas refleksas, kuris artėjant pirmajam gimtadieniui dažnai pranyksta. Tačiau jautresnių, įnoringesnių mažylių pirštukas tam priešinasi. Priežasčių gali būti įvairių, bet dažniausiai vaikai čiulpia nykštį ir kramto nagus dėl nepatenkinto čiulpimo refleksa, iš baimės ir nerimo, liūdesio ir nuobodulio. Dėl to gali formuotis netaisyklingas sąkandis, kreivai augti dantukai, per burną patekus užkratui gali atsirasti skrandžio negalavimų, o nesugebant atsikratyti šio įpročio patiriamas ir stresas. Tėvams reikėtų apsišarvuoti kantrybe ir bandyti atpratinti palaipsniui. Svarbu negėdinti vaiko, nerodyti savo nusivylimo, nes liūdėdamas jis vėl čiulps nykštį. Galima išbandyti ir keletą populiariesnių pagalbos būdų: kuo nors sudominti, kad vaikas kuo rečiau nuobodžiautų, patepti nykštį ir nagus specialiu karčiuoju laku, užmauti pirštines ar apdovanoti už ištvertą laiką. Tačiau jei perkopus penktąjį gimtadienį įprotis išlieka toks pat gajus, pasitarkite su vaikų psichologu. Jis padės nustatyti žalingo įpročio priežastį.

ŠIAUDINUKĖ ELĖ IR LIGA ŠIAUBŪNĖ

Pasaka mažiesiems ligoniukams

TOLIMOJE ŠIAUDINUKŲ KARALIOJE gyveno linksmuolė šiaudinukė, vardu Elė. Mažylė niekaip negalėjo nustygti vietoje. Tai samanotais kalnais iki saulėlydžio ritinėdavosi, tai pasikinkiusi margaspalvį drugelį padebesiais skrajodavo. O kai pavargdavo, nusiskynusi milžinišką lelijos lapą irstydavosi ežeru ir skaičiuodavo pro šalį plaukiančias žuvis.

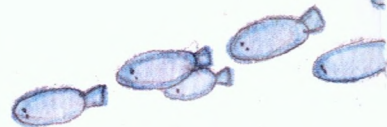
Tačiau augdama Elė keitėsi ir vis dažniau leido laiką prie televizoriaus ar kompiuterio ekrano. Užuot valgiusi sveiką naminį maistą, rinkosi saldumynus ir greitai pagaminamus užkandžius. Ir nors tėveliai prašė taip nesielgti, šiaudinukė tik numodavo ranka.

Kartą ji irstėsi ežeru ir skaičiavo žuvis.

– Viena, dvi, trys, keturios, che che, – kažkas pakuteno gerklytę. – Penkios, che che, – sukosėjo šiaudinukė ir pasuko kranto link.

Išsigandusi nepažįstamo gerklytės kutulio, Elė parbėgo namo.

– Mamyte! – jau iš tolo šaukė. – Mane užpuolė!

– Kas tave užpuolė? – susirūpino mama. – Juk mūsų karalijoje niekas niekam nelinki blogo.

– Mano gerklytę kažkas užpuolė, – įsikniaubusi į mamos sijoną guodėsi šiaudinukė.

– Nejaugi? Išsižiok!

– Aaaaa, – kuo plačiau išsižiojo Elė.

– Hmm... – mamos kaktoje atsirado rūpesčio raukšlė. – Teks keliauti pas Baltąjį šiaudinį. Tik jis mums galės pagelbėti.

– Puiku, – nudžiugo šiaudinukė, – man patinka keliauti!

Tačiau mama šia kelione visai nesidžiaugė. Po valandėlės ėjimo saulėtu šiaudų mišku ant aukštos kalvos Elė pamatė baltut baltutėlį namelį. Įėjus pro duris nosį pakuteno nejprastas kvapas. Aplinkui zujo daugybė šiaudinukų baltais drabužiais, o laukiamajame ant mažų medinių kėdučių sėdėjo keletas Elės pažįstamų. Atrodė, kad ir juos kažkas užpuolė.

– Prieikite arčiau, – paprašė prie didelio stalo sėdinti tetulė. – Kas nutiko?

– Dukrelei kutena gerklytę, – paaiškino mama.

Tetulė užjaučiamai palingavo galva ir liepė eiti paskui. Pabeldus į vienas iš daugelio baltų durų pasigirdo senyvas balsas:

– Užeikite!

Erdvioje patalpoje sėdėjo pats Baltasis šiaudinis.

- Sėskitės, – parodė į minkštą kėdę. – Kuo skundžiatės?
 - Mano gerklytę kažkas užpuolė, – savo bėdą išdėstė Elė.
 - Na, parodyk, – paprašė šiaudinis ir išsitraukė medinį pagaliuką.
- Ligoniukė neramiai žvilgtelėjo į mamą.
- Nebijok, – nusišypsojo ji, – gydytojas tik patikrins gerklytę.

Šiaudinukė nedrąsiai išsižiojo ir leidosi tikrinama. Ir tikrai – nieko baisaus nenutiko. Baltasis šiaudinis pagaliuku tik švelniai prispaudė liežuvį ir apžiūrėjo gerklytę. Tada, pridėjęs prie krūtinės keistą metalinį daiktą, paklausė, kaip dirba širdelė.

– Tai stetoskopas, – draugiškai paaiškino ir pačiai Elei leido paklaudyti širdelės dūžių.

Po to pasikasė savo šiaudinį pakaušį ir tarė:

- Žinai, Ele, tave tikrai užpuolė.
- Kas? – nusigando šiaudinukė.

– Liga, – labai rimtai atsakė šiaudinis. – Tačiau aš žinau, kaip su ja kovoti. Tuoj papasakosiu tavo mamytei. Jei jos klausysi, greitai pagysi, – paglostė šiaudinukei galvelę.

Grįžus namo mama davė Elei išgerti šaukštelį skysčio.

– Kas čia? – užuodusi keistą kvapą nepatenkinta susiraukė šiaudinukė.

– Vaistukai gerklutei, – atsakė mama.

Tačiau dukrelė nė nemanė mamos klausyti. Vos tik ji nususuko, Elė išpylė vaistukus į šalia stovintį vazoną. Užtat vakare neklaužada pasijuto visai prastai. Ne tik kuteno gerklutę, bet ir ėmė skaudėti ausytes, pakilo karštis. Norėjosi tik gulėti. Šiaudinukei pasidarė labai liūdna ir baisu.

– Teks važiuoti į baltąjį namelį, vadinamą ligonine, – dar kartą apžiūrėjęs Elę tarė Baltasis šiaudinis. – Kadangi negėrei vaistukų, tave užpuolusi liga įsisiautėjo.

Visą dieną šiaudinukė gulėjo lovoje, negalėjo nei žaisti, nei bendrauti su draugais. Ji kentė skausmą ir buvo labai nusiminusi dėl to, kad apgaudinėjo mamytę.

– Kodėl vaikai serga? – susigraudinusi paklausė jos aplankyti atėjusio tėčio.

– Dėl daugelio priežasčių, dukrele. Vieni serga sunkiau, kiti lengviau. Vieniems pakanka pasigydyti namie, o kitiems tenka ilgai gulėti ligoninėje. Tačiau dažniausiai visi vaikai pasveiksta.

– O aš pasveiksiu?

– Žinoma, Ele, – nuramino tėtis ir atsivertė šiaudinę pasakų knygą.

Beklausant pasakos šiaudinukės akelės ėmė merktis ir ji užmigo...

Kai vėl atsimerkė, labai nustebo. Buvo nematytoje stebuklingoje pilyje.

Vilkėjo dailią suknutę, galvą puošė aukso karūna. Aplinkui buvo tiek spalvų ir linksmy šiaudinukų, kad net galva svaigo. Tačiau nežinia iš kur papūtęs vėjas atnešė tamsius debesis. Elė ėmė smarkiai kosėti. Staiga iš debesų išniro nematyta siaubūnė. Karalaitė labai išsigando.

– Kas tu? – paklausė šiaudinukė.

– Tavo liga! Cha cha cha! – nusikvatojo nedorėlė ir jau ruošėsi Elę praryti.

– Neliesk jos! – tarp karalaitės ir siaubūnės stoji riteris šiaudinukas. – Nebijok, aš tave apginsiu! – tarė ir puolė ligą.

Prasidėjo žūtbūtinė kova. Karalaitė labai tikėjosi, kad laimės jos užtarėjas, bet siaubūnė buvo stipri. Kai jau atrodė, kad liga įveikė vargšą riterį, jis sušuko:

– Ele, padėk man!

– Bet kaip? – nesuprato šiaudinukė.

– Aš esu tavo imunitetas! Išgerk to sirupo, kurio išrašė Baltasis šiaudinis.

Elė padarė ko prašoma, nors ir labai nenoriai, ir nudžiugo pamačiusi, kaip siaubūnė silpsta.

– Dabar suvalgyk šviežių vaisių ir daržovių, – vėl paprašė riteris.

– Bet aš jų nemėgstu... – bandė atsikalbinėti karalaitė.

– Ar nori, kad pralaimėčiau? – papriekaištavo imunitetas.

Elė krimstelėjo morkos. „Visai skanu“, – pamanė sau.

Po to paragavo ir kitų daržovių, su malonumu sukrimto obuolį ir kriaušę. Kuo daugiau valgė sveiko maisto, tuo labiau stiprėjo imunitetas.

– O dabar prisimink ką nors smagaus ir nusijuok! – liepė riteris.

Tai padaryti nebuvo sunku, nes mažoji šiaudinukė mėgo krėsti pokštus ir linksintis. Kuo daugiau ji juokėsi, tuo labiau nyko liga.

– Belieka plačiai atverti pilies langus ir įleisti gaisravaus oro! – nurodė gynėjas.

Karalaitė liepė dvariškiams tučtuoju įvykdyti imuniteto nurodymą. Kai pro langus plūstelėjęs tyras lauko oras pasiekė siaubūnės nosį, liga neištvėrė ir dingo.

– Ačiū tau, – puolė dėkoti riteriui laiminga šiaudinukė.

– Kad liga negrįžtų, reikia gerai pailsėti ir išsimiegoti, – patarė gelbėtojas ir stipriai apkabino karalaitę.

Elė dar norėjo kai ką pasakyti, tačiau staiga viskas prapuolė...

– Labas rytas, dukrele, – pasisveikino mama ir atitraukė ligoninės lango užuolaidas, įleisdama padykusius saulės spindulius. – Kaip

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Išvardyk 5 daržoves ir 5 vaisius.

Ar darai rytinę mankštą?
Jei darai – šaunu, o jei ne –
jau rytoj pradėk daryti.
Parodyk mankštos
pratimų.

PATARIMAI TĖVAMS

Kad kuo rečiau reikėtų lankytis pas gydytojus, pravartu sveikai maitintis, sportuoti, kuo dažniau būti gryname ore, gerai ilsėtis ir būti geros nuotaikos! Tačiau visai išvengti gydymo įstaigos nepavyks. Prieš apsilankymą pas gydytoją reikėtų trumpai, be jokių gąsdinimų paaiškinti, kas vaiko laukia. Jei nusimato nemaloni procedūra, reikia vaiką įtikinti, kad tai būtina jo labui, ir nederėtų meluoti, jog visai neskaudės (švirkšto dūrį galima palyginti su uodo įkandimu ar pan.), nes kitą kartą vaikas jumis nebepasitikės ir kas kartą baiminsis nemalonių staigmenų.

šiandien jautiesi? – prisėdo ant lovelės krašto.

– Daug geriau, – plačiai nusišypsojo Elė.

Kai Baltasis šiaudinis apžiūrėjo gerklytę ir, neradęs ligos, leido vykti namo, šiaudinukės džiaugsmui nebuvo galo!

– Pažadu nuo šiol valgyti tik sveiką maistą, vaisius bei daržoves ir kuo daugiau žaisti gryname ore. Taip pat nepamiršiu juoktis ir laiku eiti miegoti. Ir... – nuraudo šiaudinukė, – daugiau niekada neapgaudivėsiu mamytės.

– TEISINGAI, ELE, – PAGLOSTĖ GALVĄ
BALTASIS ŠIAUDINIS. – TIK TAIP
PADĖSI SAVO DRAUGUI IMUNITETUI
GINTI TAVE NUO LIGŲ.
– JAU ŽINAU, – GUDRIAI
NUSIŠYPSOJO ŠIAUDINUKĖ.

KARALAITĖ SNIEGĖ IR DANTUKŲ KIRMINAI

Pasaka apie dantukus

TOLIMOJE IR PASAKIŠKAI GRAŽIOJE Dantinijos karalystėje vaikai nuo pat mažumės su pasigardžiovimu kramsnojo daržoves ir vaisius, o valytis dantukus jiems buvo vienas maloniausių užsiėmimų. Netgi kartą per metus buvo rengiamos varžytuvės teisingiausiai ir švariausiai dantukus besivalančiojo titului gauti. Tačiau pačius balčiausius ir gražiausius dantukus toje karalystėje, be abejonės, turėjo mažoji karalaitė Sniegė. Jos šypsena buvo baltesnė už sniegą, o juokas priversdavo nusišypsoti net patį didžiausią paniurėlį. Dantų šepetėlius karalaitei gamino patys nagingiausi Dantinijos meistrai, o dantų pasta kvėpėjo braškių, apelsinų arba saldžiųjų obuolių aromatu. Tad dantukai Sniegės burnytėje buvo ramūs ir laimingi. Bet vieną popietę į karalystės vartus pabeldė ligi tol nematytas prekeivis.

Vos tik gavęs karaliaus leidimą, jis iš savo vežimaičio ėmė traukti vaikams dar neregėtus gardumynus: šokoladinius kiškučius, spalvotus ledinukus,

migdolinius keksiukus ir panašius saldumynus! Vieniems vaikams tėveliai nupirko po vieną, kitiems – po porą gardėsių ir visi laimingi išsiskirstė. Mažoji karalaitė, paragavusi keksiuko ir sučiulpusi ledinuką, užsimanė visų saldumynų! Ilgai ir meiliai dukrelės įkalbinėjamas karalius neatsilaikė ir netrukus visas vežimaičio turinys atsidūrė Sniegės kambaryje. Karalaitė nesustodama valgė saldumynus, pamiršusi ne tik sveikas daržoves ir vaisius, bet ir dantukų valymą... Todėl nenuostabu, kad vieną rytą Dantinijos karalystės gyventojų ausis pasiekė širdį verianti rauda.

Mažąją Sniegę užpuolė siaubingas dantų skausmas! Ko tik karalius su karaliene nedarė: ir dantukus dukrelei valė, ir druskos tirpalu burną skalavo, ir skausmą malšinančių vaistų girdė, bet niekas negelbėjo. Mergaitė raudojo ir iš skausmo nerado sau vietos.

– Reikia kuo greičiau vesti karalaitę pas dantukų gydytoją! – nutarė karalius ir stipriai apkabino vargšėlę.

Netrukus Sniegė su mama karaliene jau sėdėjo dailiai pasipuošusios malonios tetulės kabinete.

– Na, – pasisodinusį karalaitę į specialų krėslą, prabilo gydytoja, – išsižiok ir parodyk man savo baltus dantukus.

– Ne, ne, ne... – purtė galvą ši, – man skaudės!

– Tau jau skauda, o aš noriu padėti.

Sniegė nedrąsiai pravėrė burnytę.

– Aaaaa...

– Karalaite, matau, kad apleidai dantukus, – liūdnai palingavo galvą gydytoja. – Nevalai kaip pridera, nuolat kramsnoji saldumynus, pamiršai sveiką maistą, ir dantukus užpuolė saldumynų kirminai.

– Kas tokie??? – išpūtė akis Sniegė.

– Saldumynų kirminai, – pakartojo tetulė. – Daugelis dantukų turi vageles, į kurias valgant nusėda maistas. Jei gerai jų neišvalai, tose vagelėse išauga rudi kirminėliai, ypač mėgstantys saldumynus. Kirminėliai naktimis ne miega, o graužia nevalytus dantukus, ir juose atsiranda skylučių. Štai kodėl tau juos sopa.

– Tai ką dabar daryti? – nusigando ne tik karalaitė, bet ir karalienė, nes niekas Dantinijos karalystėje dar nebuvo patyręs dantukų skausmo.

– Reikia iškrapštyti kirminėlius lauk ir užtaisyti dantukų skylutes plomba.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Suskaičiuok, kiek turi dantukų,
kuriais reikia stropiai rūpintis.

Pasakyk, kodėl atsiranda
dantukų kirminėliai.

Karalaitėi iš baimės net skausmas dingo. Ji taip išsigando tų kirminų ir neregėtos negirdėtos plombos, kad šoko nuo krėslo ir pasileido tekina į rūmus. Pasislėpusi savo kambaryje, tvirtai nusprendė pas dantukų gydytoją daugiau neiti! Tuo labai apsidžiaugė rudieji kirminėliai. Jie ir toliau gadino baltus ir gražius Sniegės dantukus, o skausmas su kiekviena valanda vis stiprėjo. Galiausiai mažoji karalaitė nebeištvėrė ir apsiašarojusi paprašė tėvelių

vėl nuvesti ją pas maloniąją tetulę.

– Džiaugiuosi, kad atėjai, Sniege, – geraširdiškai nusišypsojo gydytoja. – Mudvi įveiksime piktuosius kirminus ir tavo dantukai vėl švytės kaip nauji.

– O man neskaudės? – šniurkščiodama nepatikliai apžiūrinėjo gydymo įrankius karalaitė.

– Gali būti šiek tiek nemalonu, gali jausti spaudimą ar kutenimą, bet tikrai neskaudės labiau nei dabar, – patikino gydytoja.

Pasiryžusi būtinai išgelbėti savo vargšus dantukus, mergaitė susikaupė ir plačiai išsižiojo. Didelei Sniegės nuostabai, dantukų taisymas ir rudųjų kirminų krapštymas jos neišgąsdino. Gydytoja patepė danteną stebuk-

linga rožine uogiene ir skausmas dinga. Taip, ji juto, kaip tetulė kantriai ir švelniai nukrapštė kirminus, kaip linksmu ir vėsiu vandens purkštuvu skalavo dantukus ir kaip skylutes užkišo plomba, kuri pasirodė esanti labai panaši į plastiliną, bet mergaitei visiškai neskaudėjo. Beje, plombos spalvą Sniegė galėjo pasirinkti pati. Buvo labai smagu. O smagiausia tai, kad dantukų skausmas liovėsi ir ji vėl galėjo šypsotis!

Atsisveikindama gydytoja dar kartą priminė, kaip svarbu taisyklingai ir kruopščiai valyti dantukus ne tik ryte ir vakare, bet ir paskanavus saldumynų. O kartą per metus būtina pasitikrinti dantukus odontologijos kabinete. Už drąsą Sniegė buvo apdovanota smėlio laikrodku, kuris rodė, kiek laiko reikia valytis dantukus.

VISI DANTINIJOS KARALYSTĖS GYVENTOJAI BUVO
LAIMINGI MATYDAMI BESISŪPSANČIĄ MAŽĄJĄ KARALAITĘ,
BET LABIAUSIAI DŽIAUGĖSI BALTUČIAI IR SVEIKUČIAI
SNIEGĖS DANTUKAI...

PATARIMAI TĖVAMS

Šiuolaikinė odontologija suteikia vaikams galimybę dantų gydymą laikyti smagiu užsiėmimu. Pirmas vaikučio susitikimas su gydytoju odontologu turėtų būti pažintinis, o ne pradėjus skaudėti dantuką. Prieš apsilankymą tėveliai turėtų papasakoti, ko vaikas gali tikėtis, ką reikės daryti, bet jokių būdu nedera jo gąsdinti ir juo labiau pasakoti savo galbūt neigiamos gydymosi patirties. Per pirmą apsilankymą dantų gydytojas supažindina vaiką su aplinka, aparatūra. Jei mažasis pacientas pasirengęs bendradarbiauti, dantukus galima nuvalyti dantų pasta ar išgydyti mažiausiai pažeistą dantuką. Svarbu vaiką pagirti ir paskatinti, taip pat papasakoti, kas bus daroma kito susitikimo metu. Įgijus vaiko pasitikėjimą, gali būti atliekamos ir ilgesnės, daugiau kantrybės reikalaujančios procedūros su vietine nejautra. Kai vaikas supras, kad gydytojas odontologas yra jo draugas, apsilankymas pas jį taps smagia pramoga.

Sveiki ir švarūs vaikų dantys yra kasdienio tėvų darbo ir pastangų rezultatas. Iki 7-erių metų amžiaus vaikas dar nesugeba pats taisyklingai išsivalyti dantukų, todėl jam turėtų pagelbėti tėvai. Dantis reikia valyti du kartus per dieną po dvi minutes, dantų šepetėlio šerelius suvilgius pasta su fluoru. Kai dantų šepetėlio šereliai nulinksta į šonus, jį reikia pakeisti. Dantys valomi sukamaisiais, šluojamaisiais judesiais. Svarbu nepamiršti nuvalyti visus dantų paviršius.

Gydytoja odontologė Raminta Mincytė

SVARBUSIS MAŽYLIS

Pasaka apie bendrystę

PENKI NEATSKIRIAMI DRAUGAI – Nykštys, Smilius, Didysis, Bevardis ir Mažylis – buvo mažosios Ūlos rankos pirštukai. Dieną kartu su mergaite jie valgė, žaidė arba dirbo svarbius darbus. O vakare, kai šeimininkė užmigdavo, penketukas mėgdavo aptarti prabėgusią dieną.

– Šiandien buvau tikras šaunuolis! Ir šiaip be manęs Ūla niekaip neišsiverstų, – pūtėsi pagyrūnas Nykštys.

– Taip, tu labai reikalingas. Be tavęs jokio daikto suimti negalėtume, – nesiginčijo piršteliai.

– Be to, aš vienintelis moku parodyti ženklus „gerai“ ir „blogai“, – nesiliovė puikavęsis pasipūtėlis, visuo met laikęsis atokiau nuo kitų.

Tuomet į priekį išėjo Smilius. Jis buvo nesutramdomas išdykėlis ir smalsuolis. Kai tik reikėdavo pasmalžiauti uogienės, dažais išteplioti sienas ar ką nors pakrapštyti, jis visuomet siūlydavosi į pagalbą. Todėl kartais Smilius jausdavosi tikras mažosios išdaigininkės bendražygis.

– O aš šiandien buvau labai rimtas. Padėjau pyrage skylutes daryti, – prisiminęs minkštą kvapnią tešlą tarė Smilius.

Visi pritariamai linktelėjo. Pirštukams labai patiko matyti Ūlą laimingą. Jie nerimaudavo, kai kas nors nepavykdavo, ir jausdavosi kalti dėl nevikrumo.

– O kaip tau sekėsi? – kreipėsi Nykštys į vidurinį pirštą.

Didysis pirštas minutėlę mąstė. Paskui žemu balsu tarė:

– Aš kaip visada buvau komandos narys. Kiek galėjau, visiems padėjau. Manau, puikiai spaudžiau pianino klavišus ir būdamas stiprus nesunkiai išlaikiau šaukšto kojelę...

– Bet tik todėl, kad aš tau padėjau, – nesiliovė savo nuopelnų garsinti Nykštys.

– Ir manęs nepamirškite! – atkuto Bevardis, beveik visuomet likdavęs Didžiojo piršto šešėlyje.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Pasakyk visų pirštukų pavadinimus.

Gal tavo kieme ar darželyje yra naujokas, kuris drovisi kartu žaisti? Pamėgink su juo susidraugauti.

– Nesiginčiju, – pritarė Didysis ir oriai grįžo į savo vietą.

Tada savo žygiais girtis atėjo Mažylio eilė, bet jis droviai glaudėsi prie Bevardžio piršto.

– Na? – nekantravo piršteliai, bet Mažylis tylėjo.

– Kaip visada jis neturi ką papasakoti! – pasišaipė Nykštys.

– Išmuš ir tavo valanda, nesijaudink, – paguodė jį Smilius.

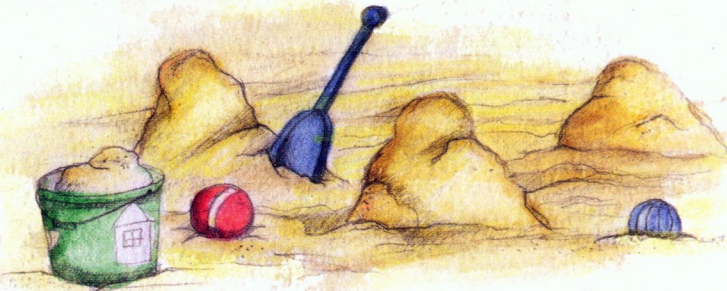
Tačiau mažasis pirštelis nuliūdo. Jis buvo nedidukas ir pats silpniausias, todėl didžiąją dalį darbų nudirbdavo kiti keturi pirštai.

– Aš išeinu atostogų! – nutarė Mažylis. – Rytoj nieko nedarysiu!

– Eik, eik! Vis tiek iš tavęs menka nauda, – nė kiek neišsigando Bevardis. Išaušo gražus saulėtas rytas. Ūla su tėveliais išsirengė į paplūdimį.

– Kiek daug vandens! – džiaugėsi jūra mergaitė. – Išsemsiu visą rieškučiomis!

Taip tarusi Ūla suglaudė saujas ir pasėmė vandens. Kilstelėjusi norėjo nešti tėveliams, bet visas vanduo ištekėjo pro plyšį. Kad ir kaip mergaitė stengėsi, išlaikyti vandens nepavyko, nes Mažylis atostogavo ir rieškučios buvo kiauros.

Ūla labai nusiminė. Piršteliai susižvalgė, bet prašyti Mažylio pagalbos dar nenorėjo. Tuomet mergaitė nutarė kepti

smėlio bandeles. Ji čiupo kastuvėlį ir visą krepšį įvairiausių smėlio žaislų. Labiausiai jai patiko raudonas kibirėlis, tad nieko nelaukdama prikasė jį smėlio, apvertė ir atsargiai nukėlė. Bandelė išėjo panašesnė į bokštą, todėl Ūla delniukais norėjo ją suapvalinti. Bet ir vėl nesisekė, nes Mažylis atostogavo, o be jo norimo apvalumo išgauti nepavyko. Iš apmaudo mergaitė net pravirko. Pagaliau piršteliai suprato...

– Mažyli, mums tavęs labai reikia! Be tavęs mes ne viską galime! – sutartinai maldavo jie.

– Tikrai? – pralinksmėjo Mažylis.

– Nors esi mažas, tavo pagalba gali būti labai svarbi!

**MAŽYLIS MIELAI GRĮŽO IŠ NEILGŲ
ATOSTOGŲ, O ŪLA VĖL GALĖJO DARYTI
VISKĄ, KĄ SUMANIUSI.**

PATARIMAI TĖVAMS

Žmogus jau gimsta bendruomenėje, joje auga ir gyvena. Net kūdikis, likęs ilgėliau vienas, kelia galvytę ir ieško artimųjų. Bendrauti ir socializuotis mažieji pirmiausia mokosi savo šeimoje, kurią sudaro įvairaus amžiaus ir sugebėjimų asmenys – tarsi įvairių visuomenės sluoksnių atstovai. Pirmiausia šeima turi padėti suprasti, kad kiekvienas žmogus, nepriklausomai nuo jo amžiaus, ūgio ar socialinės padėties, yra svarbus. Jei nenori būti atstumtas, neatstumk ir tu. Tolerancija ir draugiškumas stiprina tarpusavio pagarbą, padeda palaikyti gražius santykius, drauge viską lengvai įveikti ir tiesiog linksmiau gyventi!

GIMTADIENIO PYRAGAS ELFUI LUKUI

Pasaka apie tikrą draugystę

VIENĄ SAULĒTĄ POPIETĘ viename stebuklingame miške elfas Mukas vartė kalendoriaus lapus ir pastebėjo raudonai apibrauktą dieną, kuri turėjo išaušti lygiai po savaitės. Jis susimąstė, bet niekaip negalėjo prisiminti, kodėl šią dieną pažymėjo.

– Labas vakaras, – užsukęs į svečius arbatos pasisveikino elfas Lukas. – Ką veiki?

– Sveikutis. Tyrinėju metų kalendorių, pažymiu svarbias datas, kad ko nors nepamirščiau. Tik viena diena neduoda ramybės. Niekaip negaliu prisiminti, kodėl ją pažymėjau. Gal žinai, kuo ji ypatinga? – parodė draugui kalendoriaus lapelį.

– Juk tai mano gimimo diena, – nuraudo Lukas.

– Kaip nesmagu. Vos nepamiršau savo geriausio draugo gimtadienio! Pamatęs, kaip Mukas susikrimto, draugas tarė:

– Nesirūpink. Net jei ir pamirštum mano gimtadienį, labai nenusiminčiau. Jį visuomet pamiršdavo, nes turiu pusšimtį brolių ir sesučių.

– O kaip įsivaizduoji savo gimtadienį? – nuoširdžiai paklausė Mukas.

– Net nežinau. Niekada apie tai negalvoju.

– O tu pagalvok ir pasakyk. Man labai smalsu.

Lukas ilgai sėdėjo susimąstęs. Paskui prabilo:

– Pirma, turėtų būti staigmena. Vaisėms nesu išrankus, bet gimtadienio pyrago norėčiau. Ir būtinai su žvakutėmis, – svajingai užbaigė elfas.

Draugiškai pasikalbėję ir ištuštinę vaisinės arbatos puodelius, draugai atsisveikino.

Jau kitą rytą Mukas sudarė išsamų pasiruošimo artėjančiam draugo gimtadieniui planą. Pakvietė į šventę miško žvėrelius, prigamino spalvingų puošmenų. Kai atrodė, jog viską padarė, elfas prisiminė pyragą su gimtadienio

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Papasakok, kokios gimtadienio šventės norėtum.

Kaip gimtadienio proga ketini pradžiuginti savo artimuosius (pasirinktinai – mama, tėtį, brolių, sesę, senelį, senelę)?

žvakutėmis. Šis rūpestis atrodė lengvai išsprendžiamas. Jis gerai pažinojo voveraitę, mokančią kepti nuostabiausius pyragus, todėl anksti atsikėlęs nukulniavo tiesiai pas ją. Duris pravėrė pati pūstauodegė.

– Labas rytas. Man labai reikia skaniausio visame pasaulyje pyrago!

Deja, voveraitė pradžiuginti negalėjo. Jos krosnis dar praeitą mėnesį sugriuvo ir kepti pyragų nebebuvo kur. Mukas liūdnas grįžo namo. Paėmęs kalendorių suskaičiavo, kad iki taip laukiamos šventės liko tik dvi dienos. Teko patarimo kreiptis į elfų senolę.

– Sūneli, nėra skanesnio pyrago nei tas, kurį iškepi savo rankomis, nes į jį įdedi daug meilės, – pamokė senoji elfė.

Netrukus Mukas jau skaitė elfų pyrago receptą. Po valandėlės jau minkė tešlą, bėrė į ją įvairių vaisių, kepė ir tepė medumi. Vėliau šaldė želę ir jos gabaliukų dėjo tarp pyrago sluoksnių. Kai skanėstas buvo beveik baigtas, elfas kritiškai nužvelgė savo kūrinį. Kažko trūko. Tada ant pyrago viršaus iš įvairių vaisių sudėliojo Luko atvaizdą. Deja, besidarbuodamas pamiršo... pyrago paragauti.

Šventės dieną namelis buvo pilnas svečių. Mukas pravėrė šaldytuvo duris ir pasididžiudamas padėjo ant stalo savo iškeptą ir originaliai papuoštą pyragą. Vos spėjus uždegti žvakutes tarpdury pasirodė Lukas. Jis žiūrėjo išsproginęs akis netikėdamas tuo, ką mato: gražiai išpuošti namai, geriausių draugų būrys, o ant vaišėmis nukloto stalo – tikras gimtadienio pyragas su žvakutėmis!

– Sveikiname gimtadienio progą!!! – vienu balsu sušuko susirinkusieji ir ėmė teikti dovanas.

Lukui ištryško laimės ašaros.

– Dabar sugalvok norą ir užpūsk žvakutes, – liepė Mukas.

Luko noras buvo labai paprastas, bet kartu ir nepaprastas. Jis norėjo niekada nesiskirti su draugais. Netrukus Mukas raikė pyragą ir dalijo svečiams. Kai jau ruošėsi ir pats jo paskanauti, pastebėjo, kad niekas

pyrago nevalgo. Svečiai nemačiomis dėjo lėkšteles ant stalo ir siekė kitų skanėstų. Neramia širdimi Mukas įsidėjo kąsnelį į burną ir vos nepaspringo. Skonis priminė medaus su druska. Tuomet viską suprato: prieš keletą dienų į cukraus indelį buvo įpylęs druskos, o vėliau tingėjo perpilti į druskinę, manydamas, kad nesupainios. Žinoma, elfas tikrai nebūtų supainiojęs, bet keptamas pyragą labai jaudinosi ir tiesiog pamiršo. Mukas jautėsi baisiai nelaimingas.

– Aš taip stengiausi, – sielvartavo jis.

– Nenusimink, bičiuli, – apkabino draugą Lukas. – Tu man surengei nepakartojamą šventę. Nesitikėjau nė pusės to, ką padarei. Galėjau užpūsti ant pyrago degančias žvakutes ir sugalvoti norą! Esi geriausias pasaulyje draugas!!!

Juodu apsikabino. Kai svečiai išsiskirstė, elfai dar ilgai sėdėjo prie lango.

**GURKŠNODAMI ARBATĖLĘ
JIE KURĖ ATEITIES PLANUS –
SVAJOJO APIE BŪSIMAS KELIONES
IR NENUSPĖJAMUS NUOTYKIUS.**

PATARIMAI TĖVAMS

Dėmesys artimui – šeimos darnumo, draugystės pamatas. Dėmesį išreiškiame užjausdami ir rūpindamiesi, išklausydami ir pradžiugindami. Šiuos gebėjimus būtina ugdyti nuo pat mažumės.

Dėmesingumas padeda puoselėti gražius tarpusavio santykius, tikrą draugystę, nesavanaudiškumą. Juk tai, o ne materialinės gėrybės, yra didžiausias žmogaus turtas.

FUTBOLININKAS UTIS

Pasaka apie ne visada gerą draugų įtaką

VIENĄ DIENĄ MEŠKUTIS UTIS maudėsi karštoje, spalvotų muilo burbulų pilnoje vonioje. Jam patiko būti švariam ir kvėpėti laukinių gėlių šampūnu. Utis žinojo, kad nusiprausęs tampa žvalesnis, pagerėja ir nuotaika.

Tądien pūtė žvarbus rudeninis vėjas ir dulkė lietus. Utis stovėjo prie lango ir žvelgė, kaip vėjo šuorai piešia balose ratilus, o medžiai pritardami vėjui linguoja į taktą. Staiga į trobelės duris kažkas pabeldė. Meškutis nulingavo jų atidaryti. Lietaus dulksna įsibrovė į vidų. Tarpduryje sužvarbęs, bet linksmas trypčiojo geras Učio draugas – meškutis Saldis.

– Na, renkis, eime žaisti futbolą! – žvaliai pakvietė šis.

– Dabar?

– Taip. O ko laukti? Mums trūksta vieno žaidėjo. Tu juk visai neblogai spardai kamuolį.

– Gal galiu vėliau prie jūsų prisijungti? Aš ką tik išsimaudžiau, mano kai liukas dar drėgnas ir ausytės nespėjo išdžiūti, – teisinosi Utis ir visas pasipurtė, kad draugas įsitikintų, jog sako tiesą.

– Na ir kas? – gūžtelėjo pečiais Saldis.

– Pameni, kaip mokė mus mamos? Kad sušlapus ar labai sušilus negalima eiti į lauką, kai pučia toks vėjas, – priminė meškutis.

– Taip sako visos mamos! Be to, tavo mamos dabar nėra ir ji nepamats, – pastvėręs už letenos tempė draugą laukan Saldis. – Būk savarankiškesnis! Aš jau visiems pasakiau, kad ateisi, – nekantravo jis.

– Na, gerai, tuojau susiruošiu, – galiausiai nusileido Utis.

– Tik greičiau! – skubino Saldis.

– Palauk, nerandu kepurės, – vertė stalčius Utis.

– Kam ta kepurė? Juk ne žiema. Čiupk švarkelį ir bėgam! Ir taip jau daug laiko sugaišom plepėdami.

Iš pradžių Utis nerimavo, kad neklauso mamos, ir bandė prisiminti, kas būna, kai žvarbiu oru išeini į lauką menkai apsirengęs ir dar drėgnomis ausytėmis. Tačiau pamažu gera draugo nuotaika ir būsimų futbolo rungtynių įkarštis nuvijo neramias mintis.

Po pusvalandžio vienmarškiniai žaidėjai jau spardė kamuolį stengdamiesi įmušti kuo daugiau įvarčių. Utis žaidė kaip tikras profesionalas. Vienas po kito į priešininkų vartus skriejo įvarčiai, todėl nesunku atspėti, kas laimėjo. Žinoma, meškučio Učio komanda! Žaidėjai šoko pergales šokį, o vėjas ir lietus šoko kartu. Galiausiai kilo tikra audra, bet įsilę futbolininkai nė neketino vilktis švarkelių ar dėtis kepurį. Nei Učiui, nei Saldžiui tai nerūpėjo. Džiaugdamiesi savo laimėjimu jie vienmarškiniai traukė namo.

Kitą rytą Utis atsibudo nekokios savijautos. Jam skaudėjo galvą, kuteno gerklę ir diegė ausis. Meškutis sėdėjo lovelėje nežinodamas, ką daryti. Taip nutiko pirmą kartą. Kiek pagalvojęs nutarė išsivirti arbatos su taip mėgstamu medumi. Ir tikrai, gerklės skausmas apmašo, tačiau neilgam. Po kurio laiko meškutis pasijuto dar prasčiau. Jam atrodė, kad per nugarą laksto daug šaltų skruzdėliukų. Nepadėjo nė dvi pūkinės antklodės, į kurias įsisupo Utis.

Netrukus grįžo mama. Ji nustebo, kad meškutis šį kartą jos nepasitinka.

– Mamyte, man skauda galvą, ausis ir peršti gerklę. Ir niekaip negaliu sušilti, – pasiskundė vargšelis.

– Peršalai, štai kas! – apkabinusi ligoniuką paaiškino mama.

– Aaaapčiii!!! – nusičiaudėjo Utis.

Mama rūpestingai slaugė sergantį meškutį: matavo temperatūrą, į ausis ir nosį lašino žolelių vaistų, ant kaklo, kad nesopėtų gerklytės, dėjo šiltą kompresą ir nuolat klostė antklode. Vakare aplankyti Učio sugužėjo visa futbolo komanda. Saldis atsiprašė, kad peršaldė draugą, ir

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Papasakok apie savo draugus. Kokie jie?

• • • • •

Kodėl vaikučiams dera klausyti tėvelių? Ko tėveliai tave moko?

pasižadėjo pats taip niekada nedaryti.

Po keleto dienų, kai Utis visiškai pasveiko, mama dar kartą jam priminė, kad šaltu oru einant į lauką nevalia pamiršti kepurės ir šiltesnių drabužių.

**MEŠKUTIS LABAI DŽIAUGĖSI
PASVEIKĘS IR NUOŠIRDŽIAI
PADĖKOJO RŪPESTINGAI
MAMYTEI. O PATS TVIRTAI
PASIRYŽO DAUGIAU NIEKADA
NEPERŠALTI!**

PATARIMAI TĖVAMS

Draugai daro įtaką bet kokio amžiaus žmogui. Vaikų pasaulėžiūra ir vertybės dar tik formuojasi, todėl tėvams verta suklusti, jei vaikams jie nėra autoritetai. Kai mažamečio aplinkoje nėra žmogaus, į kurį jis visada gali kreiptis patarimo ir pagalbos, kai namie jis jaučiasi nesuprastas ar per daug vadovaujamas, tą tuštumą užima draugai. Stipresnieji draugus renkasi, o silpnesnieji yra pasirenkami arba atstumiami. Labai svarbu ugdyti savimi pasitikinčią asmenybę, žinančią, kad jis yra mylimas ir visada bus suprastas. Tėvai savo ruožtu turėtų įgyti vaiko pasitikėjimą, patys rodydami tinkamą pavyzdį. Svarbu ir domėtis savo atžalos draugais, žinoti jų vardus, telefonų numerius ir adresus.

VIENINTELIS KIKIO NORAS

Pasaka apie jautrumą

KARTĄ SENOJE GIRIOJE gyveno mažas triušukas Kikis. Dienomis jis lakstė tarp žaliuojančių berželių ir eglaičių, o vakarais drauge su sesutėmis klausydavosi mamos sekamų pasakų. Ir nors atrodė, jog jam nieko nestinga, Kikis turėjo didelį slaptą norą – turėti tikrą draugą. Vieną rytą, kai visa šeima dar kietai miegojo, triušukas atsikėlė ir nuliuksėjo pas senąjį girios burtininką Abrą.

Išklausęs Kikio šis padavė jam penkialapį dobilą sakydamas:

– Tai nepaprastas dobilas. Jo lapeliai išpildys penkis tavo norus.

– Bet aš teturiu vieną vienintelį norą... – sutriko triušukas ir norėjo grąžinti stebuklingąjį augalą, bet burtininkas tik gudriai mirktelėjo:

– Naudok juos protingai, – ir pranyko girios rūke.

Kurį laiką Kikis sustingęs žvelgė į tą vietą, kur ką tik apgaubtas pirmų saulės spindulių ir rasos tviskesio sėdėjo galingasis Abra. Paskui užsikišo penkialapį už ausies ir nustraksėjo namo.

Staiga ant kelio pastebėjo mažytį geniuką, kuris veikiausiai buvo iškritęs iš lizdo ir negalėjo grįžti atgal. Triušiuokui pagailo paukštelio, tad ilgai negalvojęs Kikis nuskynė vieną dobilo lapelį ir tarė:

– Na, kojelės, na, šaunuolės,
Padirbėti teks jums uoliai!
Šoktelkit aukšтын kiek galite
Į lizdelį margo genio.

Netikėtai Kikio kojelės tapo tokios stiprios, kad mažasis geniukas akimirksniu atsidūrė savo lizde. Paukštelis labai džiaugėsi. Triušiuokas atsisveikindamas dar spėjo sparnuotį apkabinti ir nė nepajuto, kaip vėl atsidūrė ant kelio, vedusio namo.

Strykt pastrykt ir Kikis jau netoli kalvos, už kurios gyveno jo gausi šeima. Bet staiga pasigirdo gailus balselis:

– Gelbėkite, gelbėkite!

Balsas sklido iš netoliese liūliuojančio raisto. Triušiuukas kiek įkabindamas pasileido pagalbos šauksmo link. Pasiekęs raistą išvydo skęstančią voveraitę. Kikis greitai nuskyne antrą dobilo lapelį ir tarė:

– Na, rankelės, na, šaunuolės,
Padirbėti teks jums uoliai!
Irkitės link voveraitės,
Traukit ją greičiau iš raisto!

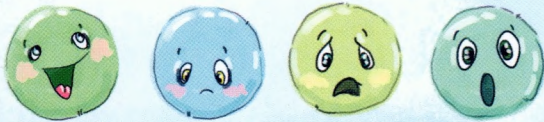
Akimirksniu triušiuoko letenėlės virto dviem galingais irklais, kurie keliais yriais padėjo pasiekti išvargusių voveraitę.

– Aš to niekada nepamiršiu, – padėkojo Kikiui voveraitė ir dingo eglyne.

Netoli namų triušiuukas sustojo ir išsitraukė dobilą. Buvo likę dar trys lapeliai, tad Kikis pamanė, jog savo vienintelį norą dar tikrai spės ištarti. Bet čia nežinia iš kur atklydęs vėjas atpūtė juodus debesis ir prapliupo lyti. Aplink ėmė lakstyti išsigandę ir beveik kiaurai permirkę vabalėliai. Pasigailėjo triušiuukas vargšelių ir nuskyne trečią dobilo lapelį tarė:

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Pasakyk, kokius jausmus išreiškia šie veidukai.

Prisimink ir papasakok, kaip tau kas nors ištiesė pagalbos ranką ir kaip tu kam nors padėjai.

– Na, auselės, na, šaunuolės,
Padirbėti teks jums uoliai!
Skleiskitės plačiai lyg skėtis,
Reikia vabalams padėti!

Ir vėl įvyko stebuklas. Kikio ausys ėmė platėti ir tapo panašios į milžinišką skėtį. Po juo tilpo ne tik vabalėliai, bet ir dygliuotas ežiukas ir net šeškas. Lietui liovusis, visi padėjo geradariui ir patraukė kas sau, o Kikis nustraksėjo namo.

Jau iš tolo pamatė viduriniąją sesutę Kimę. Ji atrodė labai nusiminusi ir pievoje kažko ieškojo.

- Broleli, gal gali man pagelbėti? – tarė ji.
- Kas nutiko? – susirūpino Kikis.
- Juk žinai, kaip man patinka mamos segė iš ramunėlės žiedo. Šįryt norėjau su ja pažaisti, tačiau ji išslydo iš letenėlių ir prapuolė dobiliukų pievoje. Niekaip negaliu jos rasti... – vos sulaikydama ašaras pasakojo Kimė.

– Nenusimink, – švelniai apkabino sesutę triušiuukas ir nuskynęs ketvirtą stebuklingojo dobilo lapelį ištarė:

– Na, akelės, na, šaunuolės,
Padirbėti teks jums uoliai.
Akylai visur žiūrėkit,
Papuošalą rast padėkit!

Iš Kikio akelių nusidriekė du rausvi spinduliai, kurie ėmė tyrinėti kiekvieną pievos lopinėlj. Po trumpos valandėlės mylimiausia mamos segė jau gulėjo papušalų dėžutėje.

Pavargęs triušiuukas prisėdo ant savo lovelės krašto ir vėl išsitraukė dobilą. Buvo likęs vienas vienintelis lapelis. Šalimais žaidusi jauniausioji sesutė Dutė užuodė gardesj.

– Kas čia taip gardžiai kvepia? – susidomėjo ir nelaukdama atsakymo čiupo ir sukrimto stebuklingąjį dobilą.

Kikis žvelgė čia į savo tuščią letenėlę, čia į linksmą sesutės snukutį ir nežinojo nė ką sakyti. Juk jis turėjo vienintelį norą...

Netrukus atėjo nepaprasta diena – Kikio gimtadienis. Jo pasveikinti susirinko visa šeima. Mama pagamino nepaprastą dobiliukų tortą, ant kurio lyg

žvakės puikavosi pienių pūkai. Kikis sugalvojo norą, giliai įkvėpė ir nupūtė visus pūkus. Staiga į duris kažkas pabeldė. Pravėrusi jas triušienė neteko žado. Lyg iš gausybės rago pasipylė naujieji triušiuo draugai: geniukas, išgelbėtoji voveraitė, visas būrys vabaliukų ir net dygliuotas ežiukas su šešku. Visi Kikį sveikino, spaudė letenėlę, dovanojo mielas dovanėles ir kvietė atvykti į svečius.

**TRIUŠIUO LAIMEI NEBUVO GALO!
JUK IŠSIPILDĖ JO VIENINTELIS,
PATS KARŠČIAUSIAS NORAS –
TURĖTI DRAUGŲ!**

PATARIMAI TĖVAMS

Sugebėjimą suprasti ir užjausti kitą reikia ugdyti. Kad vaikas būtų jautrus žmogui, gyvūnui ar augalui, jis pats turi patirti supratimą ir užuojautą. Jau nuo pat kūdikystės tėvai turėtų jautriai reaguoti į vaiko poreikius: jei skauda – paguosti, jei liūdna – pasidomėti kodėl ir t. t. Svarbu kalbėti apie jausmus, padėti vaikui įvardyti, ką jis jaučia. Mergaitės dažnai būna jautresnes nei berniukai, tačiau jeigu norite, kad užaugęs jūsų sūnus būtų jautrus tėvas ir rūpestingas šeimos žmogus, nepamirškite jam rodyti deramo pavyzdžio. Mokyti rūpestingumo, globos padeda ir naminio augintinio priežiūra.

KAIP VIENIUKĖ DIDŽIAJA SESE TAPO

Pasaka laukiantiems šeimos pagausėjimo

LAUKIMAS

PABODUS ŽAISTI VIENIUKĖ sudėjo spalvotas trinkeles į dėžę ir palypėjusi ant kėdutės pažvelgė pro didelį svetainės langą į kiemą. Aikštelėje netoliese linksmi dūko kaimynų dvynukai.

– Kodėl jie visada kartu, o aš visada viena? Kodėl kai kurie vaikai turi sesučių ir broliukų, o aš ne? – liūdnai paklausė tėvelių Vieniukė.

Mama reikšmingai žvilgtelėjo į tėtį ir abu šypsodamiesi paprašė dukrelės prieiti. Vieniukės širdelė keistai suspurdėjo, kai tėtis ją linksmi kilstelėjo ir pasisodinęs ant kelių tarė:

– Mudu su mama norime tau kai ką pasakyti...

– Taip, Vieniuke, – paslaptinai nusišypsojo ir paglostė sau pilvelį mama, – greitai ir tu būsi nebe viena. Turėsi broliuką arba sesytę.

– Šaunumėlis! – šoktelėjo iš laimės mažylė ir kaip pašėlusiai ėmė striksėti po kambarį. Paskui surimtėjo ir priėjusi prie mamos paklausė:

– O kur važiuosime pirkti broliuko arba sesutės? Nors aš labiau norėčiau sesutės...

– Vaikai parduotuvėse neparduodami, – paaiškino tėtis.

– Turguje? – negalėjo patikėti dukrelė.

– Ne, ne turguje, – paėmė Vieniukės rankelę mama ir uždėjo sau ant pilvo. – Kai tėtis ir mama labai vienas kitą myli, įvyksta stebuklas ir mamos pilvelyje apsigyvena mažulytis vaikutis. Pilvelį glostant vaikutis auga ir stiprėja. O vieną dieną, kai jam pasidaro labai ankšta, jis nutaria visiems pasirodyti.

– O jis mus girdi? – išpūtė akis Vieniukė.

– Manau, girdi, – atsiliepė tėtis. – Gali jam dainelę padainuoti ar pasaką pasekti.

Mažylė tučtuojau nulėkė į savo kambarį ir atnešė krūvą spalvingų knygečių. Padavusi jas mamai paprašė:

– Paskaityk pilvinukui.

– Pilvinukui? – nusijuokė tėtis.

– Juk negaliu jo vadinti sesute ar broliuku. Tegul bus pilvinukas, – postrin-gavo Vieniukė.

Kitą rytą mažylė labai skubėjo į darželį – juk turėjo visiems papasakoti svarbią naujieną!

– Aš turėsiu sesutę arba broliuką! – vos įžengusi pro duris sušuko Vieniukė.

– Sveikinu! – nuoširdžiai paspaudė ranką auklėtoja.

Tačiau nei Lukas, nei Ugnė, kurie jau buvo nebe vieniukai, sveikinti kažkodėl nepuolė.

– Kol vaikutis gyvena pilvelyje, mamytė visada būna pavargusi ir retai eina žaisti į lauką, – tarstelėjo Lukas.

– Kai sesę parsivežė iš ligoninės, ji nuolat rėkia ir prašo valgyti. Be to, nemoka daryti ant puoduko, todėl ją dažnai reikia prausti. Tėtis su mama laksto aplink, kai ji verkia, šypsosi, kai ji šypsosi, o man sako, kad esu didelė ir turiu palaukti... – nusiminusi dėstė Ugnė.

Vieniukės galvelėje ėmė kirbėti prieštaringos mintys. Ji labai norėjo būti nebe viena, bet darželio draugų pasakojimai šiek tiek išgąsdino...

– Kai broliukas paaugo, viską ėmė iš manęs atiminėti ir laužyti, – nuoskaudų aruodą papildė leva ir stipriai apkabino savo seną meškiuką.

Vakare mažylė nei valgė, nei gėrė, tik vis galvojo apie tai, ką girdėjo darželyje. Galop nustūmusi šalin lėkštę ryžtingai pareiškė:

– Aš nenoriu nei sesutės, nei broliuko. Noriu visada būti viena!

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Kartu su tėveliais pavartyk
ir aptark savo kūdikystės
nuotraukų albumą.

Nupiešk savo broliuko ar
sesutės portretą.

Tėveliai tai išgirdę labai nuliūdo, tačiau nesibarė. Švelniai apkabino dukrelę ir tarė:

– Nesvarbu, kiek sesučių ir broliukų dar bus mūsų šeimoje. Mes pažadame tave mylėti nė kiek ne mažiau.

Laikas bėgo. Mamytės pilvelis augo, didėjo, o tai reiškė, kad mažasis broliukas ar sesutė greitai panorės pasirodyti. Tiesa, mamytė pasidarė truputį panaši į nerangią meškutę, tačiau, dideliame Vieniukės džiaugsmui, visi kartu dažnai būdavo gryname ore. Kol mama ilsėdavosi parke ant suolo, tėtis su dukrele smagiai lenktyniaudavo dviračiais. O vakarais visi drauge spėliojo, koks vardas tikų broliukui ar sesutei, ir ragavo vis kitokio skonio ledų, – juos mama pamėgo laukdamasi vaikelio...

DIDŽIOJI SESĖ

IR ŠTAI IŠAUŠO TA STEBUKLINGA DIENA. Į darželį paimti dukrelės atėjęs tėtis tiesiog švytėjo.

– Kas nutiko? – susidomėjo Vieniukė.

– Tu turi broliuką! – džiaugsmingai pranešė. – Nuo šiol tu jau nebe Vie-
niukė, o Didžioji sesė!

Iš darželio juodu nuvažiavo tiesiai į ligoninę. Ten, baltame kambarėlyje,
baltoje lovelėje šalia mamytės gulėjo mažytė
rausva lėlytė.

– Čia tavo broliukas, – pašnibždomis
tarė tėtis.

Mergaitė atsargiai priėjo prie
neišpasakytai mažo žmogeliuko.
Jis saldžiai miegojo ir juokingai
kraipė lūpeles.

– Gražus, – nutarė Didžioji
sesė.

Ji trumpai pasikalbėjo su
mama, papasakojo, kaip
sekėsi darželyje, o tada tėtis
pasiūlė nuvažiuoti į parduo-
tuvę ir ta proga nusipirkti sau
po dovaną. Mergaitę tai labai
pradžiugino.

Po poros dienų mama su naujagimiu grįžo namo. Taip, Ugnė nemelavo. Broliukas dažnai verkė – ne tik dieną, bet ir naktį. Mama su tėčiu susirūpinę lakstė prie jo lovelės ar laimingi šypsojosi, kai šis gugavo, ėmė vartytis, sėdėti, ištarė pirmą skiemenį. Tačiau Ugnė pamiršo pasakyti, kad gimus broliukui mamai nereikia eiti į darbą. Grįžusi iš darželio mergaitė visada rasdavo jį namie. Be to, sesei labai patiko padėti prižiūrėti mažiuką: apkloti antklodėle, kad nesusūaltų, atnešti pieno buteliuką ar sumaitinti šaukštelį košės. Taip pat dažnai ateidavo seneliai ir šeimos draugai. Tėtis kartą per savaitę kartu su dukrele sugalvodavo tik dideliems vaikams skirtų linksmybių. Ir tas laikas buvo ypatingas. Namie ėmė rasti naujų gražių žaislų broliukui, kuriais jis noriai dalijosi su Didžiąja sese.

– Kai nori paimti iš broliuko kokį nors žaislą, būtinai pasiūlyk jam kitą, tada jis neverks, – pamokė savo draugę levą Didžioji sesė. – Ir nepamiršk, kad broliukas ne visada bus mažas. Jis augs, išmoks vaikščioti ir kalbėti – tuomet šalia visada turėsi žaidimų draugą!

**– GAL KADA NORŠ TĖVELIŲ PAPPRAŠYSIU IR
SESUTĖS, – VIENĄ SAULĖTĄ POPIETĘ MOČIUTEI
PRASITARĖ DIDŽIOJI SESĖ.**

PATARIMAI TĖVAMS

Naujo šeimos nario atsiradimas visiems yra ne tik didelis džiaugsmas, bet ir išbandymas. Ypač tą jautriai išgyvena vyresnėliu tapęs vaikas. Dažnai vienu metu jis ir džiaugiasi, ir nerimauja, kad dabar bus mažiau mylimas. Todėl tėvelių laukia daug išminties ir kantrybės reikalaujantis darbas. Pirmiausia svarbu daug kalbėti apie laukiamus pokyčius ir pagal vaiko supratimo lygį atsakyti į visus jam rūpimus klausimus. Pabrėžkite, kad šeimoje nuo šiol bus daug linksmiau, o paūgėjęs mažylis galės žaisti su broliu ar sese. Galite kartu rūpintis kūdikio kraiteliu, bet, žinoma, nepamirškite ir vyresnėlio poreikių. O svarbiausia – skirkite laiko ne tik naujagimiui, bet ir vyresnėliui (ypač jei pastebite regresio požymių) ir nepaverskite jo aukle. Galima paprašyti vaiko padėti, bet jokia būdu nedera atimti iš jo laisvalaikio.

MAMA, NORIU ŠUNIUKO!

Pasaka svajojantiems apie augintinį

MARTA TURBŪT JAU KOKI penktą kartą šią savaitę lankėsi gyvūnėlių par-duotuvėje. Ji buvo tikra keturkojų, giesmininkų ir žuvelių mylėtoja. Vos grįžusi namo, tučtuoju nusiplaudavo rankas ir strimgalviais bėgdavo pasilabinti su savo mylimiausiu žaislu šuniuku Bučiu.

– Kaip tau sekėsi be manęs? Ar tu ne alkanas? – apsikabinusi minkštąjį draugą čiauškėdavo mergaitė.

Ir kai vieną vakarą tėtis paklausė dukrelės, ko norėtų gimimo dienos proga, atsakymas nuskambėjo akimirksniu:

– Šuniuko!

– Tikro! – netrukus patikslino. – Tokio, kuris pats laksto ir kurį galėčiau išvesti į lauką. Aš jį mylėsiu, prižiūrėsiu, duosiu ęsti....

Mergaitė turbūt dar ilgai būtų kalbėjusi, tačiau įsiterpė mama:

– Šuniukas – didelė atsakomybė. Aš ir be šuniuko plušu nuo ryto iki vakaro...

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Pasakyk, kurio augintinio norėtum,
ir sugalvok jam vardą.

Papasakok, kaip reikėtų
prižiūrėti čia pavaizduotus
augintinius.

Marta sužiuro į tėtį. Ji neturėjo nė menkiausio supratimo, kas ta ATSAKOMYBĖ, tačiau iš mamos tono suprato, kad turbūt nieko gero.

– Pritariu, – linktelėjo tėtis.

– Tai šuniuko negausiu? – patempė lūpą mergaitė.

– Aš kai ką sugalvojau... – gudriai tarė tėtis. – Iki tavo gimtadienio dar liko nemažai laiko. Parepetuokime.

Jis nušlepsėjo į dukros kambarį ir atnešė Bučį.

– Įsivaizduokime, kad tavo žaisliukas yra tikrų tikriausias šuniukas. Jį turėsi kasdien du ar net tris kartus vesti į lauką palakstyti. Žinoma, jei oras nebus labai prastas...

– Duosiu jam ėsti ir lakti, – darbų sąrašą džiaugsmingai tęsė Marta.

– Taip. Kartą per savaitę jį maudysi ir kasdien šukuosi. Manau, kol kas to pakaks, – nutarė tėtis ir nemačiomis mirktelėjo mamai.

Ryte, kai akelės dar lipo nuo miego, tėtis švelniai žadino Martą:

– Kelkis, miegale, vesime Bučį į lauką...

Mergaitei iškart visi miegai išlakstė. Ji tuoj pat pašoko ir greitutėlaičiai apsirengė. Vakare prieš miegą kartu su tėčiu ar mama ji taip pat vedė šuniuką

palakstyti. Ir Martai tai labai patiko. Ji nepamiršdavo patikrinti, ar dubenėliuose yra ėdalo ir vandens. Rodėsi, kad ji tikrai pasiryžusi rūpintis nauju šeimos nariu.

Bėgo dienos, paskui savaitės. Iki gimtadienio liko vos dešimt dienų. Mergaitei prirėkdavo vis daugiau pastangų anksti atsikelti arba paaukoti mėgstamą vakarinį animacinį filmuką ir keliauti su Bučiu į lauką.

– Tėti, gal šiandien tu išvesk šuniuką, – jau antrą vakarą iš eilės maldavo Marta.

– Man nesunku, tačiau šuniukas juk tavo, – padavė dukrelei žaislą tėtis.

– Beje, – šūktelėjo iš virtuvės mama, – šiandien ir vėl pamiršai įberti ėdalo!

– Na nejaugi aš viena turiu viską daryti? – nepatenkinta purkštelėjo mergaitė ir nenoromis išėjo su tėčiu į kiemą.

Begalinis noras turėti tikrą šuniuką ėmė blėsti. Marta prisigalvodavo įvairiausių priežasčių, kad tik išvengtų būtiniosios šuniuko priežiūros. Vieną vakarą, kai Bučis turėjo būti prausiamas, į svečius užsuko kaimynų mergaitė Ūla. Draugės žaidė „namus“, vėliau „princeses“, dar vėliau – „parduotuvę“. Galiausiai mama mandagiai pastukseno į kambario duris.

– Marta, laikas prausti Bučį ir į lovelę.

– Mama, gal galėtume jį nuprausti rytoj? Aš dar noriu pažaisti!

– Bučį tu gali nuprausti nors ir po savaitės, tačiau tikras šuniukas tiek nelauktų, – tarė mama ir užvėrė duris.

Iki gimtadienio buvo belikusios vos kelios dieneles. Saulėtą sekmadienio rytą, kai tėtis su mama neskubėdami gėrė jazminų arbatą, Marta atnešė ir padėjo ant stalo Bučio pavadėlj.

– Mama, tėti, ar galėčiau pasakyti, kokios noriu gimtadienio dovanos?

– Na? – nustebė tėtis.

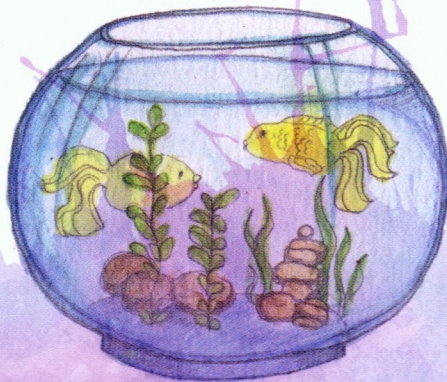
– Aš pagalvoju... – sukdama plaukų sruogą ant pirštelio nutęsė Marta, – kad šiais metais man pakaktų ir žuvyčių...

Mama švelniai apkabino dukrele.

– Matau, kad jau supratai, ką reiškia žodis ATSAKOMYBĖ. O tikrą šuniuką dar tikrai spėsime įsigyti.

– Kai truputį paūgėsi, – pritarė tėtis. – Gal ir tavo noras ką nors auginti ir prižiūrėti bus gerokai paaugęs, – nusijuokė ir užsikėlė dukrą ant pečių.

Gimtadienis buvo labai smagus ir įsimintinas! Per visą šventę Bučis kantriai tupėjo kampe, nereikalaudamas eiti pasivaikščioti, **IR SUSIDOMĖJĘS STEBĖJO AKVARIUME PLAUKIOJANČIAS ŽUVELES...**

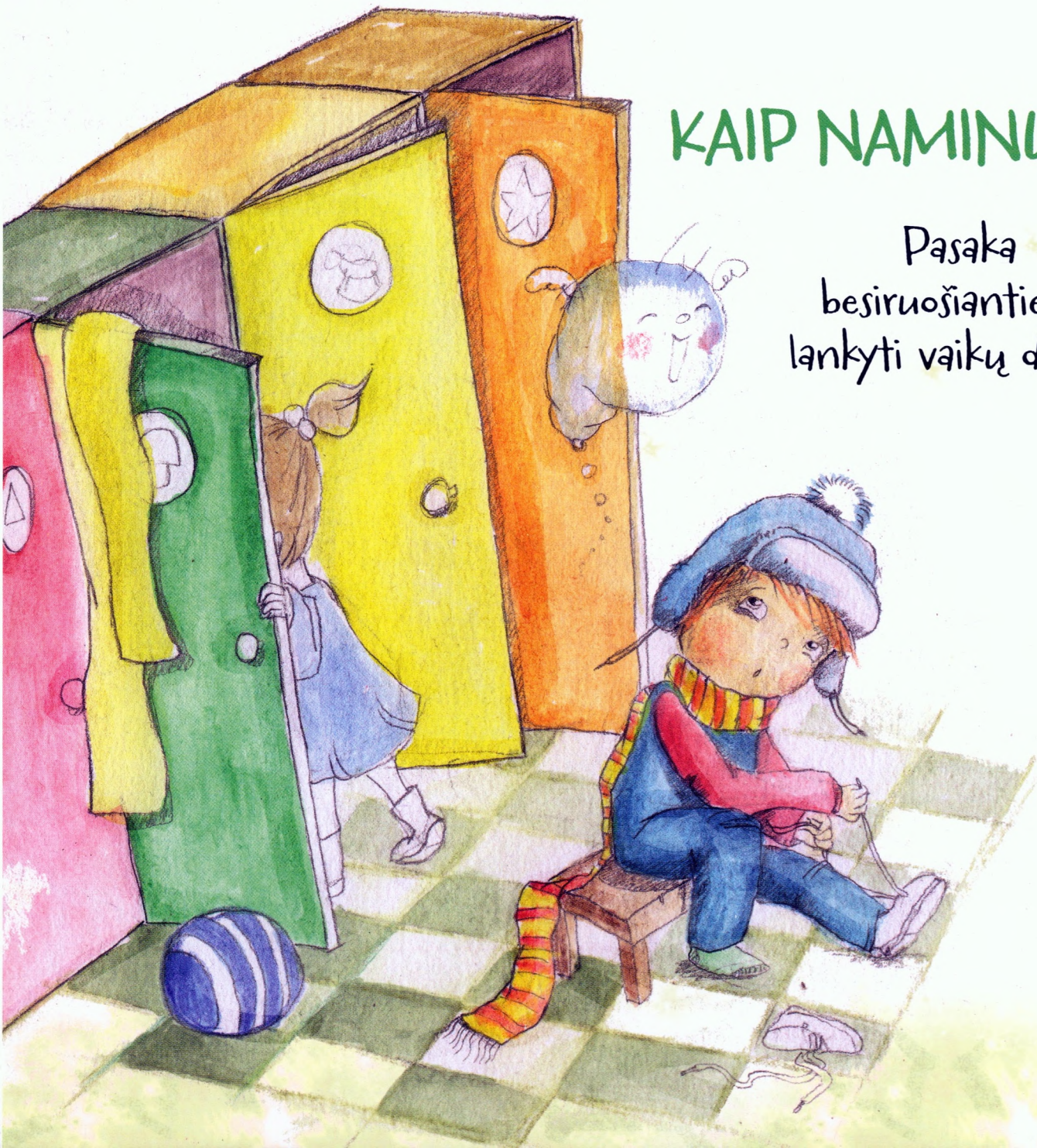
PATARIMAI TĖVAMS

Ketinant įsigyti kokį nors naminį augintinį reikėtų sukviesti visus šeimos narius ir įsitikinti, ar tikrai visi jo nori. Kiti ne mažiau svarbūs klausimai – ar bus kam prižiūrėti augintinį šeimininkams kur nors išvykus, ar bus skirta pakankamai lėšų jam išlaikyti ir gydyti, ar jūsų gyvenamoji vieta tinka augintiniui, kaip bus paskirstyti pagrindiniai priežiūros darbai ir pan. Vertėtų atsižvelgti ir į specialistų rekomendacijas, koks augintinis kokio amžiaus vaikams tinka.

Ir dar vienas svarbus klausimas. Augintinis – ne žaisliukas, kurį, kai pabosta, galima padėti į stalčių. Augintinis taps tikru šeimos nariu, jį reikės kantriai prižiūrėti ne vienus ir ne dvejus metus. Ar tikrai esate pasiruošę jo neapleisti? Ar nepapildys jis beglobių gyvūnų gretų? Štai kokį laišką vaikams parašė viešosios įstaigos „LESE“ jaunimo ir vaikų švietimo koordinatore **Rasa Griškevičiūtė**: *Prieš įsigydamas kačiuką ar šuniuką turi pagalvoti, ar tikrai esi pasiruošęs 15 metų (apytiksliai tiek gyvena šunys ir katės) būti už jį atsakingas ir visaip juo rūpintis. Nei šuniukas, nei kačiukas pats negali atsidaryti šaldytuvo ir pasiimti édalo, negali išvalyti savo kraiko dėžutės ar išeiti vienas į lauką pasivaikščioti, o susirgęs nuvykti pas veterinarą. Tuo turėsi pasirūpinti tu. Kačiukai ir šuniukai – ne daiktai, jie taip pat kaip ir tu turi jausmus, būna linksmi ir nusiminę, todėl reikės su augintiniu nuolat bendrauti. Nepamiršk, kad jaunas šuniukas ar kačiukas atrodo labai mielas, guvus ir linksmas, bet jis augs greičiau už tave ir vieną dieną taps senas. Tada jam reikės ypatingos priežiūros. Įsigytam šuniukui ar kačiukui tu būsi visas pasaulis, jis mylės tave visą savo gyvenimą, todėl ir tu turėsi jį lygiai taip pat mylėti ir juo rūpintis.*

KAIP NAMINUKAS

Pasaka
besiruošiantiems
lankyti vaikų darželį

TUKAS DARŽELINUKU TAPO

NAMINUKAS SU NEKANTRUMU LAUKĖ tos ypatingos dienos, kai pradės lankyti darželį. Visą vasarą tėveliai jam pasakojo, kaip darželyje smagu: ten susirenka daug vaikučių, jie kartu žaidžia, dainuoja, sužino daug naujo.

Vieną vakarą mama pasikvietė naminuką ir tarė:

– Rytoj keliausime į darželį...

Džiaugsmui nebuvo galo. Anksti ryte pasipuošęs ir su gražia puokšte rankoje naminukas pagaliau pravėrė išsvajotojo darželio duris. Jį pasitiko besišypsanti teta ir... keletas apsiašarojusių vaikų. Tukas kiek sutriko ir žvilgtelėjęs į mamą įsikibo įai ranką. Kažkas širdelėje suvirpėjo, kai jiems apžiūrėjus žaidimų ir miego kambarius mama ištraukė ranką ir pasilenkusi tarė:

– Dabar mes važiuosime į darbą. Tu liksi čia. Kai pavalgysi pietus, prieš pietų miegelį mes tave paimsime.

– Pietų miegelį?!! – patempė lūpą Tukas. – Aš nenoriu pietų miegelio!

– Bet... – norėjo paaiškinti tėtis.

– Jums jau laikas, o mes eisime susipažinti su vaikais, – įsiterpė naujoji teta, kurią tėveliai vadino auklėtoja, ir paėmusi naminuką už rankos nusi-vedė.

– Ne! Mama, tėti! Aš noriu namo! – ėmė raudoti naujokas.

Bet grupės durys užsidarė. Didelis nepažįstamas kambarys buvo pilnas žaislų ir knygų. Keli berniukai bėgiojo, kiti vaikai sėdėjo prie mažų staliukų ir valgė košę, o kai kurie nelaimingi ir apsiašaroję slampinėjo aplinkui. Naminukui pasirodė, kad jis pakliuvo į kažkokią siaubingą vietą. Bet čia auklėtoja linksmi pakvietė:

– Visi sėskime ant kilimo ir susipažinkime!

Susirinkę į krūvą mažyliai vienas po kito tarė savo vardus. Keletą jų Tukas gerai įsiminė. Vėliau auklėtoja įjungė dainelę ir prašė dainuoti drauge. Ne visiems iškart pavyko, tačiau buvo smagu. Po to vaikai galėjo veikti ką tik panorėję. Tukas nužingsniavo tiesiai prie labai įdomios mašinėlės, kurią pastebėjo jau įėjęs kambarį. Vos ją paėmė į rankas, prišoko kitas naminukas ir čiupo žaislą.

– Atiduok, aš pirmas ją pamačiau! – traukė į save.

– Ne! – nepasidavė ir Tukas.

– Nesipeškite! – sudraudė auklėtoja.

Tukas dar norėjo ginčytis, bet pabijojo nepažįstamos tetos ir nupėdino prie niekam neįdomių kubelių krūvos. Tikėjosi, kad koks nors vaikas prieis ir panorės žaisti kartu, tačiau niekas nepriėjo. Čia naujokėlis prasėdėjo visą valandą, kol auklytė pasiūlė visiems nueiti pas „nykštukus“. Ten Tukui buvo ypač nepatogu ir nedrąsu. Namie jis sėsdavosi

ant savo mėgstamo naktipuodžio, o čia viskas buvo kitaip. Bet naminukas stengėsi daryti taip, kaip sakė auklytė, ir jam pavyko! Tiesa, keletas lašelių nulašėjo pro šalį, tačiau tai buvo menkniekis, palyginti su atliktu darbu.

– O dabar eisime į lauką! – vėl pasigirdo įsakmus auklėtojos balsas. – Visi į rūbinę!

Kartoti to nereikėjo. Visi vaikai matė, kokios puikios darželio žaidimų aikštelės! Tukas priėjo prie jam skirtos arkliuku pažymėtos spintelės ir laukė, tačiau niekas neskubėjo jo rengti.

– Renkis. Ko lauki? – nusišypsojo auklėtoja, padėdama kitam naminukui apsiauti batus.

– Mane mama aprenkia, – paaiškino Tukas.

– Čia ne namai. Čia darželis. Mokykis apsirengti pats, – draugiškai paragino auklėtoja. – Juk nenori, kad mes visi tavęs vieno lauktume.

Vaikas nuliūdo. Kaipgi jis rengsis, jei net nežino, nuo ko pradėti?

– Nagi, nejaugi tikrai nežinai, kaip nusiauti šlepetes ir paimti batus? – kažkas sudūzgė palei pat ausį.

– Žinau, – apsidairė naminukas, norėdamas suprasti, kas kalba.

Visi vaikai buvo užsiėmę, o auklėtojos šokinėjo nuo vieno naujoko prie kito. Nieko nepastebėjęs, naminukas pasilenkė ir nusiavė šlepetes.

– Dabar atsidaryk savo spintelę ir padėk jas į apatinę lentynėlę. Paimk batukus ir uždaryk spintelę, – nurodinėjo kažkas.

Kai vaikas viską padarė, balselis pridūrė:

– Nepamiršk apsilikti megztuko, lauke vėjuota.

Staiga pasukęs galvą Tukas išvydo perregimą putlutį padarėlį, kuris lyg bitė dūzgė ore.

– Nebijok, – greitai, kad naminukas nespėtų išsigąsti, sušneko Ukas. – Aš – visų vaikų, pradedančių lankyti darželį, draugas. Su džiaugsmu pasitinku visus, kurie peržengia darželio durų slenkstį, ir stebiu, kaip jiems sekasi, o kai kam netgi išdrįstu pasirodyti. Noriu tau padėti, – pasisiūlė.

– Gerai, – sutiko Tukas. – O dabar ką daryti?

– Teisingai apsiauk batukus, nes kairį batuką apsiavei ant dešinės kojos, – nusišypsojo Ukas.

Kai visi vaikai buvo pasiruošę, auklėtoja juos suporavo ir vorele, lyg ančiukus, išvedė į lauką. Tukas vis dar jautėsi nekaip, nes nepažinojo nė vieno vaiko. Auklėtojos irgi atrodė svetimos ir nemielos. Naminukui vis kirbėjo paklausti: „Kada gi ateis tėveliai?“ Taip ilgai vienas, be jų, jis buvo pirmą kartą. Mama jam ne kartą aiškino, kad vaikai turi eiti darželį, kaip tėveliai eina į darbą, tačiau mažasis Tukas negalėjo to suprasti. Jis tiesiog norėjo būti su tėčiu ir mama.

– Ar norėtum su kuo nors susipažinti? – paklausė vėl atsiradęs Ukas.

- Nežinau...
- Bet kartu žaisti juk būtų kur kas smagiau?
- Tikriausiai... – susimąstė naminukas.
- Tuomet eik ir susipažink, – drąsino nematomas darželio gyventojas.
- Nežinau kaip... – atsiduso Tukas.
- Prieik prie kurio nors vaiko ir paklausk, ar nenorėtų kartu pažaisti.

Praėjo nemažai laiko, kol naminukas išdrįso priėti prie netoliese smėlyje besikapstančios auksaplaukės mergaitės.

- Gal... – nedrąsiai pradėjo Tukas, – gal ...
- Nori kartu kepti smėlio pyragą? – pažvelgusi mėlynomis akimis netikėtai paklausė auksaplaukė.

– Taip! – apsidžiaugė naminukas ir pirmą kartą darželyje nusišypsojo.

Po kurio laiko auklėtoja sušaukė vaikus, liepė susirinkti lauko žaislus ir, visus suporavusi, parvedė iš lauko. Tada vėl teko nusiauti batus ir taisyklingai apsiauti šlepetes. Šį kartą sekėsi žymiai geriau. Grįžusius iš lauko vaikus pasitiko auklytė:

- Prašau visų nusiplauti su muilu rankas ir sėstis prie pietų stalo.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Nupiešk visų darželinukų draugą ir pagalbininką Uką.

Papasakok, ką vaikai
veikia darželyje.

Prasidėjo grūstis prie kriauklių. Vieni gerai nusiplovė rankas, kiti vos vandeniu suvilgė, o nedrąsusis Tukas stovėjo nuošaly. Tai pastebėjusi, priėjo auklėtoja ir, radusi laisvą kriauklę, parodė, kaip švariai nusiplauti rankas. Tukas padėkojo ir sau pamanė, kad ta teta gal nėra tokia baisi, kaip pasirodė iš pradžių.

– Visi prie stalo! – kvietė auklytė.

Vaikams buvo patiekta po šiltos sriubos lėkštę, maltinuką su bulvių koše ir stiklinę kompoto.

– Aš sriubos nenoriu, – susiraukė Tukas. – Aš jos nemėgstu...

– Juk neparagavęs negali žinoti, ar mėgsti, – ragino auklėtoja.

– Nenoriu, – pastūmė lėkštę naminukas.

– Tai gal maltinuką?

– Ir šito nenoriu... – purtė galvą.

– Tai gal nors kompotuko išgersi? – pasigirdo mielas mamos balsas.

Ir tikrai tarpduryje stovėjo mylimiausia pasaulyje mama! Kaip ir buvo žadėjusi, atėjo jo paimti. Naminukas virsdamas nuo kėdės puolė jai į glėbį! Su viltimi, kad rytoj čia jo niekas neves. Juk darželyje reikia daryti tai, ką liepia auklėtojos, o ne tai, ką norėtum. Čia juk ne namai, kur galima beveik viskas. Deja, vakare Tukas vėl išgirdo:

– Brangusis, rytoj darželyje teks likti pietų miegelio. Paimsime tave po vakarienės.

– Nenoriu! – pyko naminukas ryte vedamas į darželį.

Tą dieną viskas kartojosi: vaikai pusryčiavo, žaidė, ėjo į lauką, pietavo. Tik šį kartą burokėlių sriuba buvo visai nieko, o žuvies maltinukai netgi skanūs. Po pietų auklėtoja padėjo mažyliams nusirengti ir tvarkingai sukabinti ant kėdučių viršutinius drabužius. Kai jau visi gulėjo lovelėse, ji paėmė storą pasakų knygą ir ėmė skaityti.

– Aš vis tiek neužmigsiu! – spyriojosi naminukas. – Aš nenoriu miego!

– Tu tik užsimerk ir pagulėk, – pasiūlė darželio Ukas. – Miegas ir poilsis vaikams labai reikalingi. Miegodami vaikai auga ir stiprėja.

Nors iš pradžių Tukui atrodė, kad nėra nieko baisiau už pietų miegą, beklausant pasakos akytės pačios ėmė merktis, ir vaikas nė nepajuto, kaip užmigo. Pabudo pailsėjęs ir gerai nusiteikęs. Tuomet ir vakarienė buvo gardi, ir darbelis, kurį darė kartu su auklėtoja, visai neblogai pavyko.

– Pažiūrėk, ką padariau! – pamatęs tarpduryje tėtį, nešinas darbeliu pri-
bėgo Tukas.

– Šaunuolis! – kilstelėjo sūnų tėtis.

– O rytoj ar galiu neiti į darželį? – paklausė namie vaikas.

– Eisi penkias dienas, o dvi būsime drauge, – paaiškino mama, bet Tukas
vis tiek troško visas dienas, kaip ir anksčiau, leisti namie.

Tačiau laikui bėgant naminukas ėmė suprasti darželio tvarką. Kasdien vis-
kas kartojo, tik auklėtoja prigalvodavo naujų užsiėmimų. Jie ne tik piešė,
karpė ir lipdė, bet ir mokėsi dainelių ir šokių. Ne viskas Tukai sekėsi ir ne viskas
patiko, tačiau tai natūralu. Pamažu jis apsiprato ir su būtinumu eiti į darželį, ir
su pietų miegelio. Naminukas žinojo, kad tėveliai visada jį pasiims, nors laukti
kartais prailgdavo. Tuomet Tukas su draugais imdavo žaisti namus ir nė ne-
pastebėdavo, kaip tarpduryje atsirasdavo mama ar tėtis.

Vieną dieną naminukas prie pat ausies vėl išgirdo Uko balselį:

– Tukai, noriu tave pasveikinti.

– Ar šiandien mano gimtadienis? – apsidžiaugė vaikas.

– Oi ne, – nusikvatojo Ukas, – dar geriau! Šiandien tu tapai darželinUKU!
Iki šiol buvai paprastas naminukas, einantis į darželį. Bet laikui bėgant mes
susidraugavome. Tu daug ko išmokai: pats apsirengi, pats pavalgai, puikiai
miegi pietų ir stengiesi gražiai bendrauti su kitais vaikais. Tu irgi esi savotiš-
kas darželio Ukas, taigi DARŽELINUKAS!

– Valio! – suplojo delniukais Tukas.

– O AŠ SKUBU PAS KITUS VAIKUS, KURIEMS MANĖS REIKIA. GEROS
KLOTIES, TUKAI! – PALINKĖJO UKAS IR IŠNYKO TAIP PAT STAIGA, KAIP
IR ATSIKIRTO PIRMĄ KARTĄ PRAVĖRUS DARŽELIO DURIS.

PATARIMAI TĖVAMS

Adaptacija darželyje yra labai individuali. Vaiką reikėtų tam ruošti iš anksto.

Pirmiausia apie darželį derėtų papasakoti, o jei yra galimybė, kartais jį nuvesti, kad vaikas pamatytų, kaip smagiai žaidžia vaikai, pabendrautų su darželį lankančiais bendraamžiais. Tėvai taip pat turėtų nusiteikti optimistiškai ir geranoriškai bendradarbiauti su vaiką prižiūresiančiomis auklėtojomis. Jausdamas teigiamą suaugusiųjų požiūrį mažylis lengviau pritaps. Pageidautina pirmomis dienomis nepalikti jo visai dienai, geriau prie esamos tvarkos pratinti pamažu, stebėti vaiko savijautą, kalbėtis apie tai, kas jam kelia nerimą. Reikia suprasti, kad pirmos savaitės ar net mėnesiai mažai pažįstamoje aplinkoje vaikui yra didelis stresas. Pasak pedagogų, normalu, kai adaptacija tęsiasi nuo dviejų savaičių iki šešių mėnesių, tai priklauso nuo vaiko būdo savybių, atsiskyrimo nuo tėvų suvokimo. Jei adaptacija užtrunka, vaikas nenoriai eina į darželį ar atsiranda kitų nerimą keliančių ženklų (tokių kaip šlapinimasis į lova, pablogėjęs miegas, apetito stoka ir pan.), vertėtų pasitarti su vaikų psichologu.

SOFIJA IR DARŽELIO LIŪTAS

Skiriama šauniai mergaitei Sofijai K.

Pasaka apie lakią vaizduotę

KIEKVIENĄ RYTĄ MAŽOJI SOFIJA džiugiai kėlėsi iš lovelės ir skubėjo į darželį. Smagi ir guvi mergaitė darželyje jautėsi tiesiog puikiai, nes ten visada laukė būrys draugų, šaunios auklėtojos ir kupina įspūdžių diena.

Tačiau tą įsimintiną rytą darželio duris pravėrusios Sofijos nepasitiko mylimiausia auklėtoja, o draugų būrys buvo gerokai sumažėjęs. Vos keli berniukai ir geriausia draugė Marta mojo kviesdami žaisti.

– Kur kiti? – paklausė auklytės Sofija.

– Šiandien ryte kai kas atsitiko, – norėjo paaiškinti Neringa, bet suskambo telefonas, ir ji nuskubėjo pakelti ragelio.

– Marta, gal tu žinai? – pasisuko į šalimais stovinčią draugę Sofija.

– Ne, – abejingai gūžtelėjo pečiais mergaitė ir dar įsipylė nematomos arbatos.

– Aš žinau, – atsiliepė Matas. – Girdėjau per radiją važiuodamas su tėčiu į darželį.

– Ir kas gi nutiko? – susidomėjo ir Ugnius.

– Kažkoks žvėris pabėgo iš zoologijos sodo, – sušnibždėjo berniukas, – todėl daug kur sustabdytas eismas.

– Štai kodėl nėra auklėtojos ir kitų vaikų, – suprato Sofija, dar nė karto nesilankiusi zoologijos sode.

Po pusryčių prasidėjo muzikos pamokėlė. Tądien vaikai mokėsi nuotai-kingos dainelės apie linksmuolę bitę.

– O kodėl negalėtume pasimokyti dainelių apie liūtą? – pasidomėjo Sofija. – Mokomės tik apie zuikučius, meškučius, bitutes...

– Todėl, kad mūsų šalyje liūtai negyvena, – nusišypsojo muzikos mokytoja.

– Gaila, – atsiduso mergaitė ir ilgesingai pažvelgė pro langą.

Kažkas lėtai sliūkino palei vaikų darželio tvorą...

– Gyvena! – staiga sušuko Sofija ir piršteliu parodė jį tą vietą, kur ką tik matė šešėlį.

Visi puolė prie lango norėdami savo akimis pamatyti tai, kuo patikėti buvo labai sunku! O drąsioji Sofija patyliukais išsmuko pro neužrakintas duris į lauką. Ji atkakliai žengė pirmyn. Kai liūtas buvo vos už kelių žingsnių, už nugaros išgirdo auklytės riksmą:

UŽDUOTĖLĖ VAIKUI

Nupiešk savo
mylimiausią
žaislą.

– Sofija, grįžk! Liūtai pavojingi!
Juk jie laukiniai!

Bet noras iš arti pamatyti ir paglostyti dar neregėtą žvėrį buvo stipresnis už saugumo jausmą. Laukinė katė pritūpė lyg ruošdamasi pulti. Dar akimirka ir... šuolis! Bet ne Sofija jam parūpo. Liūtas žaismingai šokinėjo ir vaikėsi margaspalvį drugelį.

– Palauk, kur tu? – bėgo iš paskos mergaitė.

Staiga liūtas atsisuko į vaiką ir piktai urgzdamas ėmė sėlinti. Žvėries letenos lėtai ir minkštai gulė ant sodriai žalios darželio vejų.

– Pasitrauk, vaike!!! – sušuko prieš pat Sofiją iš kažkur išdygęs policininkas ir išsitraukė tinklą žvėrimis gaudyti.

Tačiau Sofija buvo nepaprasta mergaitė. Ji iškėlė smilių, apsuko aplink jį vėją ir akimirkai sustabdė laiką!

– Nebijok, – švelniai tarė žvelgdama į liūtą, – aš tavęs nenuskriausiu.

– Žinau, – prakalbo žvėris, – aš urzgiau ne ant tavęs.

Sofija prisiartino prie gauruoto žvėrių karaliaus.

– Nenoriu, kad tave nuskriaustų šie išsigandę žmonės, todėl galiu burtais sugrąžinti tave į zoologijos sodą.

– Pabėgau iš ten ir grįžti nenoriu, – gailiai pažvelgė į mergaitę liūtas.
– Kodėl? Ar ten tave skriaudė? – pasiteiravo Sofija.
– Ne. Tačiau gyventi narve vienam labai liūdna. Neturiu ten nė vieno draugo...

– Tai gal tave nudanginti į Afriką?

Liūtas dar liūdniau atsiduso.

– Gimiau nelaisvėje, todėl laukinėje gamtoje nebepritapsiu.

– Tai ką gi daryti? – prisėdo šalia naujojo draugo Sofija ir meiliai paglostė tankius gaurus.

Netrukus mergaitė stryktelėjo ir linksmai paklausė:

– O gal norėtum nuolat žaisti su vaikais?

– Labai! – džiaugsmingai suriaumojo liūtas. – Tačiau tai neįmanoma, nes vaikai manęs bijos, o auklėtojos nė pro duris neįleis...

– Kai labai nori, viskas įmanoma, – gudriai mirktelėjo Sofija.

Ji paėjėjo toliau ir skambiai suplojo delniukais. Tačiau nieko neįvyko. Sofija suplojo dar kartą. Ir dar. Staiga į visas puses pasklido spalvoti muilo burbulai. Jie linksmai sukosi aplink nustebusį liūtą. Žvėris prigulė ant vejos ir letenomis užsidengė gauruotą galvą.

– O dabar kelkis! – sukomandavo Sofija.

Viskas ėmė suktis tarsi karuselėje: liūtas, draugai, auklytė, policininkas, žvėrių gaudyklė ir net pati Sofija.

– Kelkis! – prie ausies išgirdo mamos balsą, – laikas į darželį...

Sofija atsisėdo lovelėje ir kumštukais pasitrynė užmiegotas akeles.

ŠALIA JOS TUPĖJO
MYLIMIAUSIAS ŽAISLAS –
LIŪTAS, VARDU ŠVELNIOJI
LETENĖLĖ. JIS NEKANTRIAI
LAUKĖ SAVO PIRMOSIOS
KELIONĖS Į VAIKŲ DARŽELĮ...

PAATARIMAI TĖVAMS

Turbūt išgirdę savo vaiką kalbantis su kažkuo nematomu, tėvai ne juokais sunerimty. Įsivaizduojamus draugus dažniausiai „turi“ vaikai, kurie pasižymi lakia vaizduote, jaučiasi nesuprasti šeimoje, ko nors bijo ar yra patyrę didelę skriaudą. Kartais įsivaizduojamais draugais tampa asmenys ar net gyvūnai, su kuriais vaikas trokšta bendrauti, tačiau neturi tokios galimybės. Tokie draugai vaiką saugo, išklauso, dalyvauja žaidžiant, valgant, keliaujant... Dažnai jie yra mažylio priešingybė ir būdas pasakyti ar padaryti tai, ko pats vaikas nedirštų. Tėvai neturėtų atžalos gėdinti, kaltinti pramanais. Derėtų elgtis taip, lyg DRAUGAS būtų tikras, tačiau tuo pat metu bandyti išsiaiškinti, kas paskatino jį atsirasti. Galbūt vertėtų pamąstyti apie naminį gyvūnelį ar dažniau lankytis bendraamžių būryje, pajvairinti vaiko užsiėmimus.

PADŪKĖLIS MARČIUS IR RANKA MUŠTUKĖ

Pasaka apie norą muštis

MARČIUS BUVO SMAGUS VAIKIS. Juo džiaugėsi ir tėtis, ir mama. Jis turėjo nemažą būrelį draugų, o visi kiemo šuniukai ir kačiukai tik ir laukė, kada Marčius pravers namų duris ir pašauks juos smagiai pažaisti. Jis nepamiršdavo nei paukšteliams duonos trupinių paberti, nei nulaužtos medelio šakos skepetaite aprišti. Tačiau vieną dieną...

Žaisdamas darželyje Marčius nepanoro dalytis žaisliukais ir piktai stumtelėjo Emilį.

– Ką darai? – pyktelėjo draugas. – Skauda!

– Ką noriu, tą ir darau! – atrėžė berniukas ir nubėgo.

Kai visi vaikai išėjo į žaidimų aikštelę, Marčius, norėdamas pirmas užšokti ant sūpynių, užkliudė levutę. Toji parkrito ir gailiai pravirko.

– Tuojau pat atsiprašyk! – griežtai liepė auklėtoja ir padėjo mergaitei atsikelti.

– Tai ne aš, – bandė išsi ginti Marčius.

– O kas gi? – nepatikėjo auklėtoja.

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Apibrėžk čia savo
plaštaką.

Papasakok, kokių gerų
darbų gali atlikti tavo
rankytės.

– Mano ranka. Ji
manęs neklauso... –
įtikinėjo padūkėlis.

Grįždamas iš darželio
namo, berniukas pastebėjo
netoliese bėgantį katiną. Netikėtai jo ranka čiupo
akmenį ir sviedė į vargšą gyvūnelį. Tėčio įtikinti, jog kalta ranka, nepavyko,
todėl vakarą berniukas praleido vienas savo kambaryje. Marčius sėdėjo ir
žiūrėjo į savo rankas. Staiga išgirdo balsą:

– Šauniai šiandien pasilinksminome!

– Kas čia? – apsidairė vaikas.

– Čia aš, tavo draugė – ranka Muštukė.

Marčius dar atidžiau ėmė apžiūrinėti rankas.

– Tai tu pastūmei mano draugus ir metei akmenį į katiną?

– Žinoma, aš, – linksmi atsakė dešinioji. – Šįryt, kai stumtelėjai Emilį, supratau, kad esu tau reikalinga, ir puoliau padėti. Dabar būsi pats stipriausias ir visi tavęs bijos, – aiškino Muštukė.

– Na, nežinau, – akimirką abejojo Marčius, bet noras būti stipriausiam nugalėjo ir jis priėmė Muštukės draugystę.

Nuo tos dienos gerąjį berniuką tarsi kas pakeitė. Jis tapo neklusniausiu darželio išdykėliu. Marčiaus bijojo ne tik vaikai, bet ir kiemo gyvūneliai. Einančiam pro šalį padūkėliui berželių šakos nebemojo, o tik džiaugėsi likusios neapdraskytos. Tėtis barė, mama prašė gražiuoju. Seneliai irgi stvėrėsi už galvos, nežinodami, kaip bekalbėti su anūkėliu. O auklėtoja lingavo galvą ir vis tikėjosi, kad vieną dieną gerasis Marčius sugrįš...

Iš pradžių berniukas labai džiaugėsi nauja draugyste, nes turint ranką Muštukę, kuri galėjo pastumti, atimti norimą žaislą ar net suduoti, visi vaikai jam pakluso. Bet laikui bėgant Marčiui ėmė kažko stigti.

– Eime žaisti, – kartą pasiūlė Matui padūkėlis.

– Nenoriu, vis tiek tu laimėsi, – nususuko vaikas.

Tada Marčius pastebėjo Domą, atsinešusį j darželį naują žaislą ir apstotą draugų, tačiau, išvydę padūkėlį, vaikai žaislą paslėpė ir išsiskirstė. Kitą dieną visiėjo lenktynių, bet žaisti su Marčiumi niekas nenorėjo ir varė jį šalin. Padūkėlis labai nuliūdo. Pavaikare visa grupė šventė Sofijos gimtadienį ir vaišinosi keksiukais, tačiau vos prie jų prisiartinio Marčius, vaikai sudėjo saldumynus ant stalo, bijodami, kad jis puls muštis. Gimtadienio vakarėlis buvo sugadintas.

Namo berniukasėjo labai nusiminęs. O ranka Muštukė, priešingai, labai džiaugėsi:

– Kaip smagu, kad esame draugai! Mūsų duetas tapo labai stiprus! – didžiavosi draugyste dešinioji.

Taip, jis buvo stipriausias grupėje ir visi jo bijojo, bet kodėl tada jis jautėsi toks nelaimingas?

– Gal bent tu su manimi pažaisi? – tarė Marčius prie namo durų gulintiam šuniui, tačiau tas uodegą pabrukęs spruko šalin.

Berniukas prisėdo ant akmeninių laiptų.

– Sūnau, – šalia prisėdo ir mama, – buvai toks geras ir draugiškas vaikas. Kas gi nutiko?

– Tai ji kalta, ranka Muštukė, – sušniurkščiojo padūkėlis.

– Ar tikrai? – nustebo mama.

– Aš tik norėjau būti stiprus...
– Tačiau be tavo pagalbos ji nebūtų Muštukė. Stiprybę suteikia ne jėga, o draugai ir geri darbai, – paglostė sūnui galvą mama.

Staiga berniukas viską suprato. Kitą rytą darželyje jis atsiprašė visų vaikų ir pažadėjo daugiau niekada jų neskriausti, o prireikus juos ginti.

NETRUKUS KIEME PASKUI
MARČIŲ VĖL LAKSTĖ ŠUNIUKAI
IR KAČIUKAI, O RANKA
MUŠTUKĖ, NENORĖDAMA LIKTI
VIENA, KANTRIAI MOKĖSI BŪTI
RANKA PAGALBININKE.

PATARIMAI TĖVAMS

Dažniausiai vaiko neklusnumas, jėgos demonstravimas ir noras būti viršesniai yra jo artimiausios aplinkos atspindys. Todėl reikia labai atidžiai įvertinti pačių artimiausių suaugusiųjų elgesį, gyvenamosios aplinkos poveikį, atkreipti dėmesį į vaiko žiūrėjimą televizijos laidas ar žaidžiamus kompiuterinius žaidimus, galinčius skatinti agresiją, išsiaiškinti psichologinius (dažnai gynybinius) elgesio motyvus. Su tokiu vaiku būtina daug kalbėtis, jam aiškiai parodyti, jog yra mylimas ir svarbus, nedemonstruoti savo kaip tėvų viršumo, stengtis suprasti nepageidaujamo elgesio priežastis, galbūt net kreiptis į psichologą.

DRAMBLIO DULIO ATOSTOGOS KAIME

Pasaka apie mandagumą

KARŠTA DIENA AFRIKOJE vėl privertė dūsauti dramblių Dulį:

– Kaip nuobodu... Saulutė savo spinduliais taip visus išvargina, kad niekas nebenori lakstyti ir žaisti...

Gal taip ir būtų praslinkusi dar viena niekuo neišsiskirianti diena, jei ne garsus antilopės šūksnis:

– Kur Dulis? Laiškas drambliui!

– Man? – nustebo po milžinišku baobabu gulėjęs Dulis.

– Na taip! – kilstelėjo akinius antilopė ir atidžiai perskaitė užrašą ant voko: – Drambliui Duliui Duduliui. Baobabų gatvė 5. Afrika.

Iš laimės dramblys ėmė taip šokinėti, kad net baobabo vaisiai nubyrėjo žemėn. Patenkintos beždžionės susirinko skanėstus ir paslapčia stengėsi dirstelėti į laiško turinį.

– Rašo draugas iš Lietuvos, – atplėšęs voką naujienomis pasidalijo Dulis. – Gandras Pranas kviečia atvykti pasisvečiuoti į kaimą.

– Ohoho! – kanopomis ėmė trypti zebras. – Aš irgi norėčiau pakeliauti!

– Ir mes! – galvomis lingavo žirafos.

Tačiau Dulis jų nebegirdėjo. Nieko nelaukdamas nuskubėjo į Afrikos oro uostą, nusipirko patį didžiausią bilietą ir sėdo į lėktuvą. Džiaugsmas, nerimas ir smalsumas jo neapleido per visą skrydį. Galiausiai Dulis pamatė aiškius Lietu-

vos kontūrus ir paprašė lakūno raganosio Aso jį išleisti. Tuomet prie dramblio skubiai priėjo stiuardėsė flaminga, nešina nematytu daiktu.

– Koks čia spalvotas maišas? – suglumo Dulis. – Ir kam tos virvelės?

– Tai parašiu tas, – paaikšino stiuardėsė ir maloniai padėjo pasiruošti šuoliui iš lėktuvo...

Tuo metu raudonkojis gandras labai stengėsi, kad didžiojo draugo su-tiktuvėms nieko netrūktų. Pranas visiems kaimo gyventojams papasakojo, koks netikėtas svečias turi atvykti, ir paprašė su juo elgtis itin maloniai. Vaikš-tinėdamas po savo balyną staiga Pranas išgirdo baisų riksmą:

– Aaaaaaa!!!! Aaaaaaa!!!! Aaaaaaa!!!!

Nespėjus suprasti, kas vyksta, dramblys pūkstelėjo tiesiai į balą.

– Pagaliau! – dručkiui į glėbį puolė Pranas.

Kai buvo nubrauktos laimingo susitikimo ašaros, gandras ėmėsi rodyti kaimo valdas.

– Čia taip drėgna ir gaivu... – žavėjosi dramblys. – O kiek žalumos! Ir nuosava girdykla!

– Čia ne girdykla, – nusijuokė Pranas, – čia mūsų balynas. O štai ten, – parodė sparnu, – didžioji kūdra.

– Man vis tiek panašu į girdyklą, tik ištroškusiųjų eilės čia nesimato, – tarė Dulis ir nieko nelaukęs pūkstelėjo į kūdros vidurį.

– Koks įžūlumas!.. – pasipiktino varlės, bet pamačiusios gandrą puolė slėptis.

– Drauguži, eime toliau. Dar ne viską tau parodžiau, – timplėjęs už uodegos paragino Dulį Pranas.

Netrukus juodu priėjo didžiulį tvartą, kuriame mūkė karvės ir bliovė avys.

– Koks keistas zebras! Turbūt stovėjo po stipriu lietumi, kad net juodi dryžiai nusiplovė! – aiktelėjo iš nuostabos dramblys.

– Tai arklys, ne zebras, – neištvėrė nesusijuokęs Pranas. – Šeimininkas jį vadina labai keistai – Nuo nuo.

Dulis stengėsi viską įsidėmėti, kad paskui galėtų papasakoti Afrikos gyventojams. Staiga pamatė tiesiai į jį bėgantį mažą piktą keturkojį.

– Gelbėkitės, hiena! – sutrimitavo Dulis ir gindamasis pakėlė milžinišką koją, tačiau Pranas spėjo jį sulaikyti.

– Duli, hienos Lietuvoje negyvena. Tai mūsų kiemo sargas Amsis. Jis dar visai mažas, o ginti namus nuo nematytų atvykėlių – jo darbas.

Dramblys straubliu nusišluostė išrasojusią kaktą.

– Verčiau eime užkąsti, – pakvietė svečių gandras prie vaisėmis nukrauto stalo.

Dulis ilgai svarstė, ką ragauti, o nuo ko susilaikyti, tačiau paskanavęs tikro kaimiško obuolio ir kitų ką tik nurašytų vaisių ir šviežių daržovių, nebegalėjo sustoti. Desertui sukirtęs visus lazdyno riešutus, dramblys nusižiovavo. Supratęs, jog svečiui laikas pailsėti, Pranas palinkėjo ramios nakties ir pasišalino.

Bėgo laikas. Dramblys kasdien atrasdavo vis ką naujo ir nematyto, tad apie grįžimą į Afriką nė negalvojo. Praslinko savaitė ir dar viena. Galiausiai kaime ėmė stigti vaisių ir daržovių, o pasipiktinusios varlės ir žuvys nedavė gandrui ramybės. Ir pats Pranas ėmė ilgėtis vienišų pasivaikščiojimų po kemsynus.

– Ar nepasiges tavęs Afrikoje? – vieną saulėtą popietę paklausė draugo gandras. – Gal visi jau nerimauja?

– O tu jiems parašyk laišką, kad nesijaudintų, – atsakė dramblys, jau gerą valandą mirkstęs kūdroje.

Supratęs, jog užsibuvęs svečias nė neketina vykti namo, gandras sunerimo.

– Greitai baigsis vasara ir prasidės šaltos rudens liūtys. Tu gali sušalti, nes nesi pratęs prie vėsumos!

– Juk jūs čia kažkaip išgyvenate. Išgyvensiu ir aš. Nesijaudink, Pranai, – nuramino draugą. – Gal gali man iki rudens suręsti kokį šiltesnį namuką?

Nemanė gandras, draugą į svečius kviesdamas, jog tas mandagumo taisyklių nežino.

– Į svečius nekviestas neik. Nuėjęs mokėk laiku išeiti, kad šeiminių neišvargintum ir pats neįkyrėtum, – mokė mažąjį Pranuką mama.

– Matyt, Dulio niekas to nemokė, – atsiduso gandras ir nuskrido rinkti likusių pusžalių obuolių.

Netrukus maisto stygių pajuto ir pelės.

– Nebegaliu tylėti! – sušuko iš tamsaus svirno kampo išlindusi pelė Mor-
telė. – Visi gyvenome draugiškai, net sunkmečiu trupinių pakakdavo! Bet

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Kaip supranti posakį
„Jauskis kaip namie, elkis kaip
svečiuose“?

• • • • •

Prisimink visas tau žinomas
gražaus elgesio
taisykles.

štai atvyksta neregėtas dručkis ir ne tik viską sušveičia, bet ir su kitais nesidalija!

– Ką gi tu darysi tokia maža būdama? – bandė atkalbėti Amsis.

– Tave įis vienu mostu nublokš į kitą pasaulio kraštą! – išgąstingai sukudakavo vištos.

Tačiau pelė buvo neperkalbama. Ji atsargiai prisėlino prie Dulio ir kad sušuks:

– Ar tau ne gėda? Toks didelis ir toks nemandagus ir nedraugiškas!

Pilką kalbantį gumulėlį pamatęs dramblys net krūptelėjo.

– Pelė! Pelė! – lyg šimto bičių sugeltas pašoko ir kiek įkabindamas nudūmė oro uosto link.

– Kurgi jis? – parskridęs su kraitele obuolių paklausė gandras Pranas.

– Nukūrė namo į Afriką, – nusijuokė Mortelė.

– Nemaniau, kad drambliai pelių bijo, – pakraipė galvą arklys.

– Aš taip pat, – lengviau atsikvėpė pelė ir nukiūtino ieškoti maisto likučių.

– DRAMBLIAI PELIŲ NEBIJO, TAČIAU DAUG KAS MANO KITAIP. MATYT, MŪSŲ DRAUGAS IRGI, – NUSIŠYPSOJO PRANAS IR NUSKUBĖJO Į ORO UOSTĄ ATSIŠVEIKINTI SU BIČIULIU...

PATARIMAI TĖVAMS

Tėveliai, pasitaikius tinkamai progai, turėtų mažiesiems priminti, jog į svečius einama tik gavus suaugusiųjų kvietimą ir tėvų leidimą, o svečiuojantis dera mandagiai elgtis, netriukšmauti, nesiklausus neliesti daiktų, nelandžioti į uždarytus kambarius, paisyti šeimininkų prašymų. Jei vaikas eina į svečius vienas, jis turi žinoti, kiek laiko ten užtruks, ir neužsibūti. Jei planuojama būti ilgiau, galima įdėti užkandžių, kad nereikėtų varginti šeimininkų.

KAIP CIPIUS MĒNULYJE SŪRIO IEŠKOJO

Labanākčio pasaka

ARTEJO ŠALTA ŽIEMA. Padykęs vējas laukuose išnešiojo paskutinius grūdēlius ir sēkleles, tad peliuko Cipiaus kamaraitėje maisto atsargos vis menko ir menko. Vieną naktį peliuką pažadino urzgiantis pilvelis. Cipius išlipo iš lovelės, užsimaukšlino margą kepurę, užsirišo šaliką ir pravėrė urvelio duris.

Naktis buvo giedra ir žvarbi. Tarp milijonų spindinčių žvaigždžių puikavosi švytintis skritulys. Peliukas atidžiai jį įsižiūrėjo ir kad sušuks:

– Sūris!

Pilvelis tarsi pritardamas suurgė ir Cipius išsiruošė į kelią. Ilgai ėjęs labai pavargo ir prigulė pailsėti, o pabudęs ir pažvelgęs į dangų net stryktelėjo iš nuostabos. Vienas sūrio kraštas buvo nunykęs!

– Turbūt kažkas mane aplenkė, – nusiminė Cipiūs. – Reikia paskubėti! – paragino pats save ir nuskuodė netoliese augusios šimtametės liepos link.

Ji buvo tokia aukšta, kad peliukas nė neabejojo galėsiąs letenėlėmis pasiekti išsvajotąjį sūrį. Deja, vargais negalais į viršūnę įsikabarojusį keliauninką pasitiko aušra, ir danguje kabojęs sūris išnyko. Cipiūs saugiai įsitaisė tarp šakų ir taip sulaukė dar vienos nakties.

– Kas tu ir ką čia veiki? – sutemus išgirdo balsą.

Peliukas pramerkė akeles. Prie pat jo tupėjo didžiaakis apuokėlis.

– Aš Cipiūs. Mėginu pasiekti antai tą sūrio gabalą, – parodė į dangų.

– Kaip įdomu! – suūbavo naujasis pažįstamas. – Nuolat jį matau, tačiau nemaniau, kad ten sūris. Ar galėčiau keliauti drauge?

– Žinoma, – apsidžiaugė peliukas. – Gal galėtum mane nuskraidinti iki ana ten stūksančio kalno? – parodė tolumoje boluojantį galiūną. –

UŽDUOTĖLĖS VAIKUI

Kodėl peliukui Cipiui atrodė, kad kažkas ragauja jo „sūrio“?

• • • • •

Sugalvok pasakos tęsinį: ką sapnavo Cipiūs ir kas jam toliau nutiko?

Gal dar spėsime sūrio nors paragauti, nes kažkas ir šiandakt apkramtė jo šoną...

Plast paplast ir Cipiūs pirmą kartą gyvenime stovėjo milžiniško kalno viršūnėje. Tačiau net ir ten gardusis sūris atrodė nepasiekiamas ir dar labiau sunykęs...

– Kaipgi taip? – vos nepravirko peliukas. – Kažkas kas naktį ragauja mano sūrio, o aš niekaip negaliu jo pasiekti...

– Nenusimink, – draugiškai apkabino Cipių apuokėlis. – Geriau skrendam pas mano išmintingąjį senelį.

Išgirdęs mažylio pasakojimą, apuokas tarė:

– Ten, aukštai, visai ne sūris, o Mėnulis. Jį nuo Žemės skiria labai didelis atstumas, tad jį nukeliauti peliukui tiesiog neįmanoma!

– Bet kažkas kas naktį jo ragauja, – nesutiko Cipiūs.

– Patys matėm, – pritarė draugui ir apuokėlis.

Apuokas tik smagiai nusijuokė:

– Dabar mėnulis dyla, todėl ir atrodo valgomas. Iš pradžių jis auga (jau-natis), pilnėja (priešpilnis) ir pasidaro apvalus lyg sūrio ridinys (pilnatis). Pas-kui ima dilti (delčia), kol visai pranyksta.

– O po to vėl auga? – susidomėjo peliukas.

– Visiškai teisingai, – linktelėjo apuokas.

Kai visos mįslės buvo įmintos, didžiaakis apuokėlis parskraidino Cipių namo. Pakeliui bičiuliai aplankė grūdų aruodą, kuriame peliukas prisirinko tiek maisto atsargų, kad galėtų sočiai peržiemoti.

„TAČIAU MAN VIS TIEK SMALSU, AR TIKRAI MĒNULYJE
NĒRA SŪRIO!“ – PRIEŠ UŽSNŪSDAMAS SAVO ŠILTOJE
LOVELĒJE SUSIMAŠTĒ MAŽASIS PELIUKAS...

PATARIMAI TĒVAMS

Kodėl vakarinė pasaka prieš miegą vaikui tokia svarbi? Pirmiausia tai gražus tarpusavio bendravimo ritualas. Vaikas žino, kad po pasakos reikės miegoti, o laikas, kai skaitoma pasaka, skirtas tik jam. Antra, tai – nusiramėjimas. Vakarinė pasaka padeda vaiką nuraminti ir paruošti jo sąmonę ir kūną miegui. Stenkitės pasirinkti pasaką, kuri maloniai nuteiktų. Šviesa kambaryje pritemdoma, vaikas jaukiai įsitaiso lovoje, jo raumenys atsipalaiduoja, o mintys atitrūksta nuo dienos įvykių ir nukeliauja pasakos siužeto vingiais. Kitas svarbus aspektas – pokalbis perskaičius pasaką. Pasiteiraukite vaiko, ar jis norėtų ko nors paklausti. Neretai atsipalaidavęs vaikas tampa atviresnis, atskleidžia savo paslaptis ar nerimą. Vertinkite jo pasakojimą rimtai. Tai, kas suaugusiajam gali atrodyti juokinga ir nereikšminga, vaikui – svarbi jo pasaulio dalis.

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Presvika“,
Kauno g. 28, LT-03202 Vilnius
www.presvika.lt

Spausdino „Standartų spaustuvė“,
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius
www.standart.lt

PASAKOS APIE TAVE IR MANE

TERAPINIO POBŪDŽIO PASAKOS SU UŽDUOTĖLĖMIS

Augdami vaikai kasdien susiduria su nauja patirtimi ir naujais išbandymais, kuriuos patiems įveikti kartais būna sunku. Tuomet į pagalbą gali ateiti pasakos. Jų klausydami arba jas skaitydami vaikai išgyvens panašius dalykus ir ras gerų pavyzdžių. Pasakos gali būti ir puikios tėvelių pagalbininkės. Tad ši terapinio pobūdžio knyga bus naudinga visai šeimai!